NAŠA KOMUNA

GLASILO OBČINSKE KONFERENCE SZDL LJUBLJANA VIČ-RUDNIK ● LETO IX ● ŠTEVILKA 10 ● 24. SEPTEMBRA 1973

Pozornost ustavnim osnutkom

Javne razprave o osnutkih re-bliške in zvezne ustave, ki tekajo v krajevnih skupnostih delovnih organizacijah, so v nem razmahu. Predstavniki ovnih in krajevnih skupnosti, vodijo javne ustavne raz-ave, so se v ta namen 11. sep-mbra udeležili seminarja v lhovem Gradcu, ki sta organi-rala občinski sindikalni svet in činska konferenca SZDL. Na minarju so s predavanji sode-vali predsednik MK SZDL no Zupančič, predsednik re-bliškega zbora SRS Miran siar in Fedor Tominšek – n koordinacijske komisije pri K SZDL.

Beno Zupančič je udeležen-m seminarja orisal pomen po-čnih nalog v javnih ustavnih pravah. V ospredje je posta-vprašanja o pomembnosti in litični vlogi novih ustavnih sprememb. Le-te bodo nareko-e sleherni družbenopolitični pnosti prisotnost v dogaja-in udeležbi na vseh področ-preko svojih delegacij in de-atov. Delegatski sistem bo rstil družbene temelje in na šnih temeljih bo lažje uresni-težnje in dejanja od posa-znih k splošnim interesom. O družbeno-političnem siste-, kot ga vsebujeta oba osnut-ustav, je predaval Miran Gos-Podčrtal je predvsem po-n in vlogo, ki jo ustavni utek pripisuje krajevni skup-ti. Krajevna skupnost je redeljena kot bolj „odprta" pnost, katere pa ne sestavlja-samo tam živeči občani, pak tudi vsi zaposleni v te-ljnih organizacijah združene-dela, ki so v tej krajevni pnosti. Gre torej za nov, vni odnos temeljne organi-je združenega dela do svoje-področja krajevne skupnosti, naj bi bil vsebinsko gledano ven in povezujoč.

Družbenoekonomski položaj veka v združenem delu, ki je samem začetku nove ustave očen kot izhodišče za vse aljnje ustavne opredelitve, je bila osrednja točka preda-nja Fedorja Tominška. Osnu-republiške ustave zagotavlja delavcu v zadružnem delu tako imenovane neodtujljive pravice, ki izvirajo iz njegovega dela v temeljni organizaciji združenega dela. Med njimi je osnovna pravica, da v temeljni organizaciji združenega dela odloča o dohodku, ki ga doseže v različnih oblikah združenega dela in si tako pridobiva osebni dohodek.

V tem kratkem poročilu s seminarja smo vas hoteli bežno opozoriti na tri ključna področja, katerim boste v ustavnih razpravah posvetili oziroma že posvečate pozornost in ob katerih s svojimi mnenji, predlogi in ocenami aktivno sodelujete v oblikovanju novega ustavnega sistema.

J. D.

Javna ustavna razprava

Nosilec javne razprave v občini je občinska konferenca SZDL s koordinacijskim odborom za spremljanje in usmerjanje javne ustavne razprave ter občinskim sindikalnim svetom. V odboru so vključeni predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter skupščine občine, krajevnih skupnosti in delovnih organizacij ter drugi družbenopolitično aktivni občani, ki jih imenuje IO občinske konference SZDL.

Koordinacijski odbor za javno ustavno razpravo z IO ObK SZDL ter občinskim sindikalnim svetom nalagata krajevnim organizacijam SZDL in osnovnim organizacijam Zveze sindikatov, da so neposredni organizatorji javne razprave na svojih delovnih območjih v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi delovnih kolektivov ter sveti krajevnih skupnosti.

Za čimboljše organizirano razpravo sprejemata naslednji rokovnik:

1. 11. septembra od 8. do 14. ure seminar za vodje javne razprave v delovnih skupnostih.
2. Od 15. septembra do 7. oktobra javna ustavna razprava na zborih občanov, ki jih sklièejo predsedniki KO SZDL in KS ter na zborih delovnih ljudi, ki jih skličejo predsedniki IO osnovnih sindikalnih organizacij.
3. 15. oktobra razširjena seja občinske konference SZDL z zaključno razpravo o predlogih, pripombah in stališčih iz javne ustavne razprave.
4. Do 7. oktobra bodo občinske družbenopolitične organizacije sklicale še specializirane razprave po posameznih ustavnih področjih. Vse predloge iz javne ustavne razprave bo zbiral koordinacijski odbor in sproti posredoval republiški ustavni komisiji in koordinacijski komisiji za spremljanje in usmerjanje ustavne razprave pri RK SZDL ter še posebej pripravil poročilo o javni ustavni razpravi za razširjeno sejo ObK SZDL.

Vsi sklici javnih razprav v delovnih kolektivih in v krajevnih skupnostih morajo biti tako organizirani, da bo vsem delovnim ljudem v njihovem delovnem okolju ali v krajevni skupnosti omogočena udeležba. V sklicevanju razprav je nujno še posebno pozornost posvetiti organizirani udeležbi mladine. Delovni ljudje zaposleni v privatnem sektorju in vsi obrtniki imajo možnost sodelovati na razpravah v krajevnih skupnostih, kjer stanujejo.

Akcijski program je bil pripravljen na seji koordinacijskega odbora za spremljanje in usmerjanje javne ustavne razprave in 5. septembra 1973 sprejet na seji IO občinske konference SZDL ter seji predsedstva Občinskega sindikalnega sveta.

ZAKAJ NOVA USTAVA?

Če trdimo, da sta osnutka obeh ustav (zvezne in republiške) postavila na dnevni red našega zanimanja – predvsem seveda političnega zanimanja – kopico perečih vprašanj, ki so bistvenega pomena za usodo našega človeka, našega delovnega človeka, in s tem njegove družbe, potem moramo zmeraj dodati še drugo plat te resnice: da je najpoprej življenje samo postavilo na taisti dnevni red pripravo osnutkov novih ustav.

(BENO ZUPANČIČ)

Slavje na Turjaku

Letošnji krajevni praznik so občani Turjaka praznovali v znamenju obletnice borb na turjaškem gradu. Natanko pred tridesetimi leti so borci zavzeli turjaški grad, ki ga je „posedovala" bela garda. Ob spominu na te krvave dni je nekdanjim borcem in zbranim občanom spregovoril nekdanji komisar Prešernove brigade Ivan Franko-Iztok.

„Ljubljanske" pred domačijo, kjer je bila pred 30 leti ta brigada ustanovljena. (Foto: France

V vseh šolah spet hrumi kot v panjih. Mnogi šolarji prvič prestopajo prag novega življenja. Radovedni in razigrani vstopajo sedemletniki v pravo šolo. Motivirani v družinskem krogu in v mali šoli so razpeti med željami po znanju branja, pisanja, računanja ter svojimi igračami. Dobre tovarišice bodo to razumele in prve mesece zamižale tudi na obe očesi, če se bo kdo od njih tako zelo pregrešil, da si bo dovolil spremstvo svojega medvedka ali lutke maruške.

Borci Ljubljanske brigade so praznovali

Na Golem nad Igom so se 15. septembra zbrali preživeli borci X. SNOUB Ljubljanske brigade in jurišnega bataljona XVIII. divizije NOV in POJ. Zbrali so se pred domačijo, kjer so pred tridesetimi leti ustanovili brigado. Slovesnega zbora, na katerem je govoril podpredsednik skupščine mesta Ljubljane Sergej Vošnjak, so se poleg 400 borcev in nekdanjih komandantov brigade udeležili tudi številni gostje, med katerimi je bila tudi delegacija ZZB občine Delnice in predsednik skupščine občine Delnice Anton Šnajder ter predsednica skupščine mesta Reke Neda Andrić.

Na proslavi so predstavnikom mladinske delovne brigade Kozje 73, ki je sklenila prevzeti ime X. SNOUB Ljubljanske, predali prapor te brigade. Udeleženci proslave so poslali tudi pozdravno brzojavko predsedniku Titu. Ob tej priložnosti pa so obdarili tudi šole, nad katerimi ima brigada patronat.

Srečanje aktivistov

GRČARICE

9. septembra so se v Grčaricah zbrali nekdanji aktivisti nekdanjih okrožij Osvobodilne fronte Kočevja, Ribnice in Velikih Lašč. Na svečani proslavi so podelili odboru aktivistov spominsko listino o podelitvi domicila. Sklep o podelitvi domicilne listine je na svoji zadnji seji sprejela občinska skupščina Vič-Rudnik.

CERKNICA

Na zboru notranjskih aktivistov Osvobodilne fronte, ki je bil preteklo nedeljo v Cerknici, so skupščine občin Cerknica, Ljubljana Vič-Rudnik, Vrhnika in Logatec podelile okrožju OF domicil in prapor kot priznanje vsem tukajšnjim aktivistom za njihov herojski boj in zmago. Tega prvega zbora notranjskih aktivistov OF in 30. obletnice ustanovitve XIII. SNOUB „Mirka Bračiča", na katerem je zbranim spregovoril predsednik CK ZKS France Popit, se je udeležilo tudi večje število naših občanov – nekdanjih aktivistov in borcev.

Javna razprava o osnutkih ustave

Pred sleherno delovno skupnostjo, družbenopolitično organizacijo, družbenopolitično skupnostjo in pred vsakim občanom je postavljena z osnutki novih ustav cela vrsta pomembnih nalog. Omenim naj le tiste, ki so ta trenutek praktično najbolj pereče in ki se jih je treba lotiti, kjer se jih še nismo, ali se jih lotiti pospešeno in poglobljeno tam, kjer smo se jih že lotili:

– pregledati moramo dosedanje delo, izkušnje, spoznanja, vendar ne kakorkoli – pregledati moramo vse to s stališča socialističnih smotrov, kakor so zapisani v družbenih dokumentih in načelnih določbah ustavnih osnutkov;

– proučiti moramo določbe ustavnih osnutkov (vse določbe niti niso nove ali vsaj popolnoma ne) in jih primerjati z izkušnjami in spoznanji, do kakršnih smo se dokopali.

Na osnovi tega pa bomo dali pripombe ali predloge za izpopolnitev ustavnih tekstov, če pa takih pripomb ni, bomo nemudoma razmislili o tem, kako uveljaviti novo ustavo v lastnem delu, v svoji organizaciji, v taki ali drugačni skupnosti.

To so naloge, ki se jim ne more izogniti nobena organizacija združenega dela (ne glede na to, ali je že organizirana kot TOZD ali ne), nobena krajevna skupnost in nobena družbenopolitična skupnost od občine do federacije.

S takim načinom ustavne obravnave bi dosegli naslednje:

– zbrali bi izkušnje in spoznanja in z njimi pripomogli, da se ustavni teksti kar se da izpopolnijo;

– naredili nekak obračun svojega lastnega dela, uspehov in slabosti, obstoječih družbenih razmer in razmerij, ne da bi nam pri tem manjkala perspektiva;

– lotili bi se ustave kot napotila za družbeno akcijo, za spremljanje razmer in razmerij, kjer smo pač spoznali, da jih je treba spremeniti.

Vse to seveda ne pomeni, izogniti se pravim in formulacijskim težavam, vendar bodo te vrste težave pri oblikovanju družbenih statutov, pravil ipd. majhne, ker ne bomo izvajali določb, ampak bomo določila oblikovali po življenju, njegovih izkušnjah in po rešitvah, ki smo jih na tem temelju zapisali v ustavo.

Zato se seveda v Socialistični zvezi (ko pravim Socialistična zveza, imam v mislih vse organizirane socialistične sile naše družbe) zavzemamo za to, da bi se naša dejavnost danes in jutri usmerjala tako, kot sem malo prej pripovedoval, kar pomeni;

– da se v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah organiziramo in pospešeno lotimo družbenega, idejno-političnega obravnavanja obstoječih razmer in razmerij, izkušenj in spoznanj in da v tej luči razpravljamo o novih ustavnih določilih;

– in da se iz takih razprav, ki povezujejo obstoječe z željami, rojevajo pripombe, predlogi za popravke ustavnega teksta, hkrati pa gradijo osnove tistih družbenih dokumentov, na katerih bomo stvarno zidali ali dozidavali svojo lastno družbeno zgradbo – naj gre za krajevno skupnost, občino, mesto ali republiko.

Med drugim je z gornjimi besedami tov. Beno Zupančič, predsednik mestne konference SZDL Ljubljana na seminarju v Polhovem Gradcu še posebej poudaril nekatere politične naloge v javni ustavni razpravi.

Novi župan naj uredi nerešeno

Komite OK ZK Ljubljana Vič-Rudnik je razpravljal na svoji seji o kandidatu za novega Ljubljanskega župana. Kandidat za župana našega mesta je mestni odbornik, direktor enega izmed TOZD Litostroja in predsednik OK SZDL Ljubljana-Šiška ing. Tone Kovič. Za tega kandidata so se v širšem izboru odločili tudi mestni dejavniki. Viški komunisti so ing. Koviča ocenili že julija in ga smatrajo za v tem trenutku najprimernejšega kandidata. To svojo oceno so ponovili na sedanji seji komiteja in tako podprli mestni izbor med kandidati, kot tudi svoj lasten izbor. Ing. Kovič je na ravni mesta dobil namreč med več kandidati edini soglasno in nesporno podporo vseh.

Ob tej podpori pa so viški komunisti odprli spet nekaj že starih vprašanj, ki jih bo treba v Ljubljani v kratkem rešiti. Tu lahko veliko naredi novi župan, za katerega menijo na Viču, da bo lahko uspešno vodil mestno skupščino. Mestna skupščina z novim županom bi si morala prizadevati za ureditev razmer, za to pa bo potrebovala splošno podporo. V teh prizadevanjih bo zagotovo tudi uspela, če jo bodo povsod tako podpirali v njenih težnjah za ureditev razmer kot na Viču. Zavedati se je treba namreč, da je v Ljubljani še vrsta nerešenih konkretnih pa tudi sistemskih vprašanj. O teh se bo treba dogovarjati in najti skupni jezik, da se jih čimprej uredi. To bo pa možno le s poenottenjem stališč vseh družbenopolitičnih organizacij in drugih za ljubljansko politiko odgovornih dejavnikov kot mestne skupščine z njenim novim predsednikom. Precej teh važnih posebej sistemskih vprašanj bo možno rešiti z novo ustavo oziroma njenimi dopolnili in ureditvijo nekaterih sistemov v njej. Tu je posebej važno vprašanje samega statuta mesta Ljubljane oziroma občin v teh mestih. Tu gre za vprašanje, ali je mesto razdeljeno na občine in če občine tvorijo mesto. To vprašanje je posebej važno, ker iz prvotnosti izvirajo pravice oziroma njih odstopanje.

Člani komiteja so v razpravi dali poseben poudarek tudi predkongresni aktivnosti, na katero se že zavzeto pripravljajo ne le na občinskem nivoju, temveč tudi na nivoju OO ZK tako v temeljnih organizacijah združenega dela kot na terenu. Priprave na predkongresno aktivnost so prisotne povsod. Komite je mnenja, da naj bi se do novega leta sestala konferenca ZK dvakrat. Na prvi konferenci bi njeni člani razpravljali o gospodarski situaciji v občini kot celoti ter v njenih posameznih TOZD glede na celotno leto, kot na že posamezne znane obračune periodičnih letnih obdobij. Komite bo v tem času posvetil posebno pozornost tudi razpravam o samoupravi v krajevnih skupnostih kot eni temeljnih enot bodočega delegatskega sistema. O tem bodo člani konference spregovorili tudi na eni svojih konferenc. Komite je na svoji seji ponovil tudi stališče političnega aktiva, da je treba začeti v sedanjem jesenskem obdobju konkretno izvajati gradnjo stanovanj za delavce in prenahati z govorjenjem.

V okviru programa dela, ki ga je na tej seji sprejel komite za jesensko obdobje, oziroma obdobje do novega leta, so si člani komiteja zastavili tudi dolgo vrsto pomembnih in tehtnih nalog. Ena najvažnejših nalog v tem programu je nedvomno poleg predkongresne aktivnosti vključevanje v razpravo o novi ustavi in idejno vodenje te razprave. V teh razpravah morajo biti komunisti prisotni povsod kot aktivni oblikovalci razprave. Komunistom v TOZD nalaga ta program, da se v svojih delovnih organizacijah angažirajo za resnično uveljavljanje ustavnih dopolnil v TOZD-ih v praksi. Program načrtuje tudi veliko aktivnost v zvezi s kadrovskimi pripravami v celoti in še posebej v zvezi komunistov, ter evidentiranju kandidatov. Komite je sprejel tudi nalogo, da se je treba pripraviti na izobraževanje komunistov in pripraviti vse potrebno za zbor aktiva prosvetnih delavcev komunistov, na katerem bo sodelovala tudi podpredsednica republiškega IS dr. Aleksandra Kornhauser, ki je naša poslanka.

M. DIMITRIČ

Razprave ob dogovoru o kadrovski politiki

V Ljubljani, pa tudi v naši občini je pred delovne kolektive postavljena naloga, da se opredelijo do temeljnih načel kadrovske politike, ki so vsebovana v osnutku družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike. Osnutek omenjenega dogovora je bil pripravljen v mesecu maju. V vseh ljubljanskih občinah naj bi se vsi organi, inštitucije in delovne organizacije s predlogom seznanile, ga proučile ter dopolnile z morebitnimi mnenji, pripombami ter predlogi.

Dogovor naj bi bil čimpopolnejši, saj bi kot tak lahko omogočil vodenje takšne kadrovske politike, ki bo koristna tako za delovne ljudi kot za naše skupne gospodarske stabilizacijske napore.

Predvidevali so, da bi bila javna razprava zaključena do 15. julija, vendar so po tehtnem preudarku in zaradi vsebinske pomembnosti akta razpravo podaljšali do 15. septembra t. l. Občinski sindikalni svet viške občine in komisija za volitve in kadrovska vprašanja sta v prvih dneh septembra kot nosilca razprave v občini povabila na razgovor zastopnike organizacij združenega dela iz gospodarstva in negospodarstva. Razgovori so pokazali, da je družbeni dogovor o osnovah kadrovske politike na območju ljubljanskih občin nujno potreben. Zastopniki organizacij združenega dela in ustanov so s svojimi mnenji in pripombami pokazali veliko zainteresiranost za reševanje kadrovskih problemov ob pomoči dogovarjanja na osnovi ustavnih načel. Udeleženci razgovora so se v celoti strinjali z osnovnimi določili o sistemiziranju delovnih mest, o načrtovanju kadrov, o načrtovanju tehničnih zmogljivosti, o zaposlovanju, razporejanju in napredovanju kadrov, o kadrovanju vodilnih delavcev. Še posebej so pozdravili obnovljena poročila o družbeno-političnih in moralno-političnih merilih, ki jih bo treba predvsem ob kadrovanju vodilnih delavcev upoštevati, seveda če bo dogovor podpisala večina nosilcev kadrovske politike.

V razgovorih je bila močno prisotna želja, da se družbeni dogovor čimprej podpiše in da steče kadrovska politika vsaj na območju ljubljanskih občin po malce drugačni, enotnejši in trdnejši poti. Edina kritična ocena je bila ta, da je bilo od 120 vabljenih organizacij prisotnih le 89. Med odsotnimi je bilo poleg nekaterih obrtnih organizacij tudi Poslovno združenje energetike SRS, Ljubljanske opekarne, Tovarna Ilirija in še nekatere, ki doslej tudi bistvenih pripomb niso dostavile.

V. Č.

Pohod ob slavju

Občinska zveza tabornikov je s sodelovanjem občinske konference ZMS organizirala pohod po poteh Dolomitskega odreda. Pohoda, ki je bil združen s proslavo notranjskih aktivistov v Cerknici, se je udeležilo 40 članov. Dva dni poprej so se zbrali pri ilegalni tiskarni Podmornica, kjer so predali prapore, še isti dan pa so prispeli na Vrhniko, kjer so imeli skupaj z Vrhničani miting. Naslednji dan so odšli preko Ljubljanskega vrha, Pokojišča mimo Begunj do Cerknice, kjer so se naslednji dan udeležili slavja.

B. D.

Aktiv prosvetnih delavcev – komunistov o nalogah v jeseni

Prosvetni delavci komunisti so sklenili nadaljevati svoj že zastavljeni delovni program. Na sestanku sekretariata aktiva je bilo poudarjeno, da je ta preko svojih delovnih organov uspešno deloval, kar pa ne velja za aktiv v celoti, saj je bil premalo akcijski in še preveč razdrobljen na neposredno delo v svojih sredinah. To narekuje drugačna delovna izhodišča. Program so spet neposredno omejili z roki za posamezne naloge. Ena najpomembnejših je organizacija in usmerjanje javne ustavne razprave v delovnih skupnostih VVZ, osnovnih in srednjih šolah in domovih ter sklicanje Zbora prosvetnih delavcev občine Vič-Rudnik. Ta zbor naj bi bil zaključek vsem razpravam v kolektivih ter start v novo samoupravljavsko organiziranost in družbeno ekonomski položaj delavcev vzgojno-izobraževalne dejavnosti v krajevni skupnosti, občini in mestu. Druga pomembna naloga je nadaljnja krepitev osnovnih organizacij Zveze komunistov v vseh vzgojno izobraževalnih enotah. Tretja naloga pa je v nadaljevanju poglabljanja marksistično leninističnih idejnih izhodišč vzgojnega in izobraževalnega dela tako med prosvetnimi delavci kot tudi med mladino, ki jim je zaupana v vzgojo in izobraževanje.

To pa zavezuje sleherni kolektiv v občini.

J. D. D.

Uspela politična šola

Druge mladinske poletne politične šole, ki jo je organizirala Republiška konferenca ZM konec avgusta, se je udeležilo prek 500 mladih iz vse Slovenije. Med njimi so bili, kot lansko leto, tudi viški mladinci. Udeležencem je predavalo prek 60 znanih družbenopolitičnih delavcev med njimi Sergej Kraigher, Stane Dolanc, dr. Anton Vratuša, Vladimir Maksimović – predsednik ZMJ in Ljubo Jasnič – predsednik ZMS.

Politična šola je pravzaprav predstavljala kongres v malem, saj je vsebovala vse specifične oblike za delo kongresa. Njen namen je bil usposobiti mlade za delo v trenutnih razmerah v družbi, jim dati osnovno idejnopolitično znanje in možnost sooblikovanja osnovnih dokumentov za javno razpravo pred IX. kongresom ZMS.

Delo je potekalo ločeno po interesnih skupinah. Predstavniki naše občinske konference ZM so bili udeleženci skupine ideologov, skupine za politični sistem in organiziranost, mladinskih aktivov in klubov v KS, družbeno-ekonomskih odnosov, informatorjev, ter skupine predsednikov in sekretarjev občinskih konferenc. Slednji so skupno s člani predsedstva RK ZMS pripravljali izhodiščne dokumente organiziranosti, osnutek novega statuta ZMS in program javne razprave pred kongresom ZMS in ZMJ.

Na javnih tribunah (4) so bili prisotni udeleženci vseh skupin. Mladi so se na teh seznanjali z najaktualnejšimi dogodki pri nas (javni razpravi o osnutku republiške in zvezne ustave, platformi republiškega in zveznega kongresa ZK), pripravami na konferenco neuvrščenih držav v Alžiru idr.

Ob predavanjih in javnih tribunah so bile dane mladim globlje smernice za nadaljnji razvoj in politično organiziranost ZM (Socialistične zveze mladine).

S tem so bile podane naloge posameznim OK ZMS, da zagotovijo potek javnih razprav z možnimi predlogi o novi shemi organiziranosti, tako občinskih organizacij kot republiške.

Vzporedno pa bo na našem območju potrebno izpeljati tudi programsko konferenco, ki bo predvidoma v začetku oktobra. Predlogi programskih izhodišč in programov dela občinske organizacije kot celote in posameznih komisij so že pripravljeni in prepuščeni vsem aktivom na šolah, v delovnih organizacijah in mladim v krajevnih skupnostih v dokončno oblikovanje.

VESNA ŠTRAJN

ZRVS ob ustavnih razpravah

Občinski odbor Zveze rezervnih vojaških starešin je na zadnji seji poleg ostalih sprejel tudi sklep, da se njegovi člani aktivno udeležijo in sodelujejo v javnih ustavnih razpravah tako v krajevnih skupnostih, kot tudi v delovnih organizacijah.

Odbor apelira na vse krajevne odbore ZRVS, kakor tudi na članstvo, da se ustavnih razprav v polnem številu udeležijo.

Utrinki iz akcije Kozje 73

V poletnih mesecih je preko 250 mladih skoraj iz vse republike in tudi iz drugih krajev naše države sodelovalo solidarnostni akciji KOZJE 73. Mladinci so na področju občine Šmarje pri Jelšah gradili del vodovoda, ki spa celotni sistem Fužina–Sotla. Organizirana je bila posebna enota medicinskih sester, ki so na tem področju oja zdravstveno službo. Grupa dijakinj Vzgojiteljske šole je imela odprte štiri otroške vrtce, ki so zajeli preko 100 ot Dijaki Elektro srednje šole (geodetska smer) pa so pomagali pri trasiranju vodovoda in ostalih objektov. Ob pro času so brigadirji pomagali s prostovoljnim delom na kmetijah, kjer ni dovolj mladih za delo. Ta problem m delovne sile pa je na Kozjanskem izredno pereč, saj je skoraj petina prebivalstva stara nad 60 let.

Industrije ti kraji praktično nimajo, zato so se mladi pričeli množično izseljevati, saj razdrobljena hribovska zemlja na daje dovolj kruha. Tudi osnovni življenjski pogoji niso urejeni, zato je mnogo domačij brez električnega toka, samo 33 % domačij pa je priključenih na vodovod. Prav ta dva osnovna vira za normalen razvoj sta bila glavni cilj brigade.

Brigadirji so se zagrizli v strmi skalnati hrib nad Pilštajnom, kjer ni mogla dela opraviti mehanizacija. Dekleta in fantje so v danem roku dobesedno izklesali jarek za vodovod v živo skalo. Te dni, točneje 5. septembra pa je že pritekla voda iz pip na Pilštajnu.

Poseben problem v teh krajih predstavlja organizacija zdravstvene službe. Dekleta so hodila v patronažne obhode tudi po več ur daleč, saj mnogo zaselkov nima niti urejenih poti, poleg tega pa so le-ti še zelo razdrobljeni, tako da je nemalokrat sosed od soseda tudi po pol ure oddaljen. Tudi higienske razmere so po besedah medicinskih sester pod nivojem. Vse to pa pogojuje vrsto posledic, ki bi jih morala reševati zdravstvena služba. Prav zato so bile brigadirke izredna pomoč pri delu teh organov. Posebno poglavje v analih brigade pa je bila organizacija čotroških vrtcev. Mogoče ne bi bilo niti tako zanimivo pisati o otrocih iz vrtca Lisično, Kozje ali Podsreda, kakor o otrocih iz gorske vasice Veternik. Le-ta je tipično kozjanska vas, razmetana kilometre daleč in otroci, ki so prišli v vrtec, so bili prvikrat zbrani v takšnem številu. Še več, tudi poznali se niso med seboj. Prav ta specifičnost pa zahteva, da o njih posebej spregovorim. Obe vzgojiteljici sta prve dni morali vložiti v delo z otroci vse svoje znanje in ljubezen, da so spregovorili, kajti že prirojen strah pred tujci je opravil svoje. Starši, večinoma kmetje ali pa delavci, ki pol dneva preživijo v tovarni ali na poti domov in na delo, vsekakor tem malčkom ne morejo ali pa tudi ne znajo nuditi tistih najosnovnejših vzgojnih prijemov. Otrok je prepuščen samemu sebi in njegovo zaznavanje je pač takšno, kakršno je. Tako je značilen primer 6-letnega Jožka, ki ni ob vstopu v vrtec poznal niti osnovnih barv, kateremu je tudi držanje svinčnika pri risanju delalo probleme in ni vedel, kaj je to avion ali nebotičnik, ker ga enostavno še nikoli v življenju ni videl.

Teta Duška in Lea, kakor je b mladi vzgojiteljici, sta mu ma teri pojem razjasnili. Bilo je po no mnogo truda in vztrajnosti, zultati so tu. Prihodnje leto, k Jožko stopil v šolo, ki je, m grede, oddaljena dve uri hodi njegovega doma, se bo hitrej lažje vklopil v novo okolje. vzgojiteljici pa si štejeta v naje nagrado njegovo poslednje vp nje: „Teta Duška, ali bom smel drugo leto v vrtec?“ O, seveda smel, samo, samo ko bi bil celo leto, verjetno na Osnovni Kozje ne bi bilo takega osipa.

Brigadirji so poleg dela imeli začrtan program družbenega izo ževanja. Tako so poslušali pr vanja „Kozje včeraj, danes, j Religija in družba, Ustavne membe in SLO.“ Posebno dob na kulturnem področju je bil p 12 najboljših kratkometražnih mov, nastop okteta Gallus in klornih grup PKD „Kleče“ in S Kranj. Vse je navdušil tudi n Partizanskega pevskega zbora citatorja Jožeta Logarja. Topl tudi sprejeli Ota Pestnerja, Swing-quartet in ostale. Sicer p za zabavo poskrbeli tudi sami, bila na sporedu cela serija briga večerov in plesov. Brigada je i nekaj športnih srečanj v nogo za ženske in moške, košarki in in sicer z Rogaško slatino, Ce merkurjem in Emono. Skratk prostem času je lahko prišel v na svoj račun.

Dve tako imenovani „vikend a ji“ pa so izvedli skupaj s Ko nalnim podjetjem Ljubljana, k mladinci uredili cesto Penkovo – Drenska reber in s pripadniki tizanskih enot, ko so izkopali in ložili vodovod na Vinski vrh.

Za konec pa še nekaj izjav b dirjev:

RAJKA IZ LJUBLJANE: je lepo, če je bilo kaj narobe, hitro pozabi. Upam, da se prihod leto zopet vidimo.“

MIRO IZ LJUBLJANE: „Dr sem že tu in prihodnjič pridem pet.“

RACO IZ BILEČE: „Pri na mnogo kamenja, ampak na Pilš ga imajo tudi dovolj. Jasno, če boste zopet povabili, pridemo d leto zopet.“

NADA IZ BEOGRADA: „Sl nijo sem si predstavljala čisto gače. Tem ljudem je treba še pe gati in ako drugače ne, bom pri nje leto vzela dopust in pridem brigado, ampak sem v Kozje, kj zares čudovito.“

O Trnovem in Koviču

V sedanjem dopustniškem času se je kljub splošnemu mrtvilu, ki je posledica dopustov, sestal politični aktiv naše občine že kar dvakrat. Na prvem sestanku so razpravljali o pripravah in poteku javnih razprav o ustavnih spremembah, o čemer poročamo natančneje v posebnem članku, obenem pa je aktiv razpravljal tudi o akciji za gradnjo stanovanj za delavce. V to akcijo je treba v sedanjem obdobju iti konkretno in praktično in končno prenehati z govorjenjem in začeti z dejanji.

To so v viški občini že začeli s tem, da bo občinska skupščina najela pri solidarnostnem skladu kredit v višini 10 milijonov za gradnjo stanovanj za delavce. Politični aktiv je menil, da je treba zahtevati od strokovnih služb, da ne prelagajo več svojega posla na razne svete, temveč da vestneje in bolje opravljajo svoje naloge, zaradi katerih sploh obstajajo. Delegati iz občine, ki zastopajo viške občane in delavce v solidarnostnem skladu, se morajo dogovoriti za enoten nastop in točno medsebojno informiranje. To ni nikakršno grupaštvo kot so to hoteli označiti nekateri, temveč je to le v okviru nujnega dogovarjanja v naši samoupravni skupnosti, če naj bi ti delegati resnično zastopali interese občanov, ki so jih tja delegirali.

Istočasno z gradnjo stanovanj je aktiv sprožil spet zelo boleče vprašanje Trnovega, oziroma izgradnje novega ter rušenja starega. Da je Trnovo treba rušiti in da je treba zanj velike investicije, je splošno znano, toda s tem je treba začeti čimprej. Trnovo je v neposredni bližini centra, vendar je v mnogih ozirih zelo zanemarjeno in nujno potrebno novih gradenj in rušenja starega, dotrajanega. Težava pri gradnji je tudi to, da je LUZ „obesil“ na Trnovo, kar je popolnoma nesprejemljivo, razne komunalne ureditve, celo južno obvoznico in transformator itn. Čez leto bo Trnovo še bolj razpadlo in bo medtem nastala še večja škoda, stroški gradnje pa bodo potem tudi večji. Zato je treba nujno po sklepu političnega aktiva vključiti v gradnjo Trnovo ne glede na stroške. To mnenje političnega aktiva bi morali sprejeti tudi na širšem ljubljanskem nivoju in bi morali to mnenje tudi podpreti. Politični aktiv je poudaril, da je treba preučiti in morda tudi dopolniti družbeni sporazum o financiranju gradnje stanovanj za delavce.

Drugi seji političnega aktiva Vič-Rudnik je prisostvoval tudi sekretar Mestne konference ZKS Ljubljana Vinko Hafner. Politični aktiv je razpravljal na tem sestanku o volitvah novega ljubljanskega župana in o kandidatu za to odgovorno mesto. Politič.. aktiv je zavzel stališče, da je najbolj primeren kandidat predsednik OK SZDL Šiška, mestni odbornik in direktor enega izmed TOZD Litostroja ing. Tone Kovič.

M. D.

V SPOMIN ALOJZU ZALOŽNIKU-NIKU

Prijatelji in tovariši so stali s solzami ob odprtem grobu. Taki trenutki so še posebej težki, ker se v njih zavemo nepovratnosti življenja, še težji pa so, če izgubimo tedaj človeka, ki ga niso imeli radi le prijatelji, temveč vsi, ki so ga poznali in ga spoštovali. Tak prizor je bil pred dnevi na Brezovici.

„Globoko smo obnemeli, ko je povsem iznenada udarila med nas kruta vest, da je za vedno prenehalo biti tvoje plemenito srce. Vsi, ki smo te poznali, smo ostrmeli ob tej boleči resnici, da smo za vedno izgubili iz naših vrst globoko zavednega revolucionarja, organizatorja oborožene borbe slovenskega naroda in iskrenega ter skromnega tovariša. Motoriziran čas, v katerem živimo in ki se danes trumoma vali po naših cestah, je zahteval ponovno žrtev. Omahnilo je tvoje dragoceno in plodno življenje,“ tako je govoril svojemu prijatelju in tovarišu ALOJZU ZALOŽNIKU-NIKOLI poslednjič njegov prijatelj ob zadnjem slovesu.

Te besede povedo vse. Povedo toliko, saj človek je pravzaprav vreden le toliko, kolikor ga spoštujejo in imajo radi soljudje. Sotovariši so ob slovesu pokazali mrtvemu tovarišu Založniku, da je bil za njih neprecenljive vrednosti. Poslovili so se res, toda tokrat so se spomnili spet vsi besed našega velikega pesnika: „V delih svojih živel boš večno.“

Tako bo ostal večno med nami v naši svobodni domovini tudi Lojze Založnik-Nikola. Ostal bo v srcih ljudi, za katere se je boril, s katerimi se je boril, kar mu je priznala tudi domovina s „Spomenico 1941“, med neštetimi drugimi visokimi vojaškimi in civilnimi odlikovanji.

Založnikovo življenje je bilo resnično en sam boj: boj proti predvojnim režimom diktature in izkoriščanja, boj za kruh in obstanek, boj za socialistično revolucijo, boj za nacionalno osvoboditev, boj proti okupatorju in domačim izdajalcem, boj za gradnjo socialistične domovine. Ves čas je imel pred seboj cilj, za katerega se še danes milijoni po svetu bore brez strahu za svoje življenje: svobodo. Založnik je svojo pripadnost napredku izkazal s sodelovanjem v naprednih gibanjih kot npr. pri Sokolu v organizaciji kmečkih fantov in deklet. Sodeloval je v štrajku gradbinskih delavcev in je bil tudi sindikalni zaupnik. Kot tak pravzaprav sploh ni čudno, da je bil med prvimi organizatorji oboroženega odpora okupatorjem. Bil je med nosilci organizacije vstaje na Brezovici, Vnanjih goricah in Notranjih goricah in Logu. Zanetil je plamen upora, ki ga ni uspel pogasiti nihče več, saj je šlo za plamen svobode, plamen želje po življenju.

Tudi po vojni se je zavedal svoje dolžnosti in je deloval, kjer je le mogel. Tako je bil na odgovornih mestih v Gradišu, Ministrstvu za gradnje, Mineralu in drugod, dokler ni odšel v zasluženi pokoj. Pa še tu ni mogel prenehati z delom, kajti če je človek navajen delati, ne more nehati. Tako ni mogel tudi Založnik. Delal je kot sekretar OO ZK Brezovica in ravno se je pripravljal na uresničitev važnih nalog ZK, ko ga je prehitela nesreča; toda njegova dela so ostala, ostala za nas vse, ki živimo v svobodni socialistični domovini.

OBJAVA

Kulturno umetniško društvo „France Prešeren“, Trnovo, Karunova 14 vabi prijatelje, ki imajo veselje do amaterskega igranja in petja k sodelovanju v sezoni 1973/74. Prijave oddajte pri hišniku društva ali osebno v pisarni ob večernih urah.

Vse starše obveščamo, da se prične baletna šola z rednim poukom dne 12. 9. 1973.

Vpisovanje je od 10. do 12. in 16. do 19. ure v društvenih prostorih, Karunova 14.

NAŠA KOMUNA

Glasilo občinske konference SZDL Ljubljana Vič-Rudnik. Izhaja mesečno. Urejata izdajateljski svet – častni predsednik dr. Josip Vidmar – in uredniški odbor: Milovan Dimitrić, inž. Alojz Habjan, Slavo Kobe, Bine Lenaršič, Sandi Sitar in Janja Domitrovič, odgovorna urednica. Uredništvo in uprava Ljubljana, Trg MDB 7/I., tel. 20-728, tekoči račun SDK 50103-678-51173. Rokopisov ne vračamo. Tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

Sindikati v akciji za stanovanja

Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov je ob zavzetosti za do-dno uresničevanje sklepov mestne Koordinacije za stanovanjsko politiko MK ZKS Ljubljana in MS ZSS Ljubljana ustanovilo AKTIV ZA GRADNJO STANOVANJ IN STANOVANJSKO GOSPODARSTVO, ki ga sklicevalo predsedstvo OS ZSS, gradivo zanj pa pripravljala posebna ativna koordinacija predstavnikov strokovnih služb občinske skupščine komunalnih podjetij.

Predstavljamo vam prvi skupini občinskega aktiva za gradnjo stanovanj in stanovanjsko gospodarstvo pri OS ZSS Ljubljana Vič-Rudnik:

a) Stalni delegati skupščine solidarnostnega sklada za gradnjo stanovanj

Iliana de Fabrizio (o. š. Ig pri Ljubljani), ing. Vladimir Jezovšek (TSS), Ivan Lapajne (KS Malči Belič), ing. Ciril Mrak (Hoja), Zoran Simončič (Ilirija), France Sladič (Elektroprojekt), Stanislav Tesnar (KS Polhov Gradec), dr. Marko Vakselj (Institut Jožef Štefan), Ivan Vinkler (KS Milan Česnik), Peter Vrhunc (delegat zborov Skupščine občine)

b) Delegati zbora vlagateljev sredstev za usmerjeno in organizirano gradnjo stanovanj pri podružnici Ljubljanske banke in delegati, imenovani v občinski in mestni skupščini:

Svajid Arifovič (Elektromontaža), Zinka Benkovič (Tobačna tovarna), Mičo Cerovac (Zavod za avtomatizacijo), Janez Čebulj (delegat Mestne skupščine), Dušan Dobrovoljc (Elektroprojekt), Branko Markuš (Cestno podjetje Ljubljana – obrat Turjak), Darka Mejač (delegat uprave občinske skupščine), dr. Lev Premru (delegat zborov skupščine občine), Cveta Velikonja (osnovna šola Preserje).

Aktiv sestavljajo delegati za občje organizacij združenega dela čine Ljubljana Vič-Rudnik v pščini solidarnostnega sklada in zboru vlagateljev depozitnih sredev za gradnjo najemnih in etažnotniških delavskih stanovanj. Temu tivu se bodo priključili še delegati upščine samoupravne stanovanje skupnosti Ljubljana, katere mo volili predvidoma v septemu in imenovani predstavniki obskih vodstev družbenopolitičnih nizacij.

Predsedstvo OS ZSS Ljubljana -Rudnik s tem sklepom zavezuje delegate za odgovornost, dolžti in pravice, ki so jim dane za reševanje vseh pomembnih vprai stanovanjskega gospodarstva v čini in mestu Ljubljani. To bo no le, če bodo delegati nastopili očasno informirani o vsem, kar va: na gradnjo stanovanj, o dolovi kriterijev za dodeljevanje naemnih stanovanj in o pogojih godarjenja s stanovanji. Znano je, je v Ljubljanski banki že zbranih cej desetin milijonov delavskega arja za usmerjeno in organizi gradnjo, ki jih je potrebno prej in kar najbolj učinkovito remeniti" v delavska stanovanja. naši občini potrebujemo blizu 00 stanovanj ali domala 40% potrebnih stanovanj v Ljubi. Takšna naloga bo zahtevala pogumno in enotno zavzemanje reševanje praktičnih urbanističrešitev in smotrno zazidavo razložljivih zemljišč, tudi izven me(potrebe po stanovanjih so tudi v serju, Velikih Laščah, na Igu, Rudniku, Skofljici in Polhovem Gradcu).

Koordinacijski operativni odbor bo imel, poleg tekočih operativnih nalog, tudi dolžnost informirati delegate: o najemanju, zbiranju in trošenju kreditov, o stanju finančnih sredstev za gradnjo najemnih stanovanj za delavce, o stanju zazidljivih zemljišč (komunalna ureditev, urbanizacija), o politiki združevanja sredstev iz skladov in tistih, s katerimi razpolagajo organizacije združenega dela, o vsebini družbenih dogovorov in zakonov, ki vplivajo na gradnjo in gospodarjenje s stanovanji, zaradi usklajevanja občinske stanovanjske politike z mestno.

Osrednji cilj je: čimprej v gradnjo delavcem dosegljivih najemnih stanovanj!

JDD

Soseska S-6 še ni dograjena

Aktualna zadeva s področja gradnje stanovanj na Viču je tudi Soseska S-6. Svet za komunalne zadeve pri naši občinski skupščini je sklenil priti do čistih računov o tem, koliko je že in koliko bodo še morali zgraditi v tej soseski. Izvajalec del je SGP Grosuplje. Ta mora predložiti svetu do avgusta karto komunalne ureditve s tekstovnim delom vred, ker je doslej pripravljeno poročilo presplošno. Gradnja te soseske še vedno ni dokončana zaradi pomanjkanja denarja in zaradi težav pri odkupu nekaterih zemljišč in hiš. Zaradi istih vzrokov soseska tudi komunalno še ni dokončana.

Novo naselje naj bi nudilo občanom po prvotnem programu 1288 stanovanj. Ta stanovanja naj bi SGP Grosuplje zgradilo v 23 stanovanjskih blokih in 24 stolpičih. Poleg tega predvideva načrt še 250 hiš in 800 garaž, poleg vseh komunalnih naprav seveda. Finančne težave okoli izgradnje Soseske S-6 so skušali rešiti že pred sedmimi leti z zahtevkom po višjih cenah, ki pa mu občinska skupščina ni ugodila. Zvišanje so dovolili šele pred petimi leti, vendar se je v tem času že ustvarila določena negativna razlika.

Poglejmo pobliže, kako daleč so dela v posameznih četrtih te soseske. Soseska S-6 je razdeljena v pet četrti, ki so dograjene do različnih faz. V četrti Gradaščica niso še izpolnili programa. Ne le, da je zmanjkalo 540 tisočakov, za kolikor so že sedaj prekoračili stroške gradnje, temveč ovira nadaljnjo gradnjo poslopje Komunalnega podjetja Vič, zasebna hiša in še nekaj zemlje, ki je niso odkupili. V naselju so zgradili tudi en blok, dva stolpiča in 74 garaž manj. Poleg tega so tudi komunalni objekti nepopolni, saj je manj razsvetljave kot je predvideno, manj asfalta, ni otroškega igrišča, za hortikulturo sploh ni poskrbljeno, itd. Kako bodo načrt, ko je že sedaj premalo denarja, dokončali, ni znano.

V drugi četrti, to je Cesti na Brdo, niso mogli zgraditi treh blokov, ker na mestu, kjer so planirani, še vedno stoji kovinarska šola. Če bodo hoteli graditi te bloke, bodo jasno morali šolo preseliti. Sprememba je tudi pri garažah, saj so namesto 146 vrstnih garaž zgradili garažno hišo Duplex, ki zavzema manj prostora, pa še cenejša je. Primanjkljaj 1,75 milijona pa je kljub vsemu temu ustvarila tudi ta četrt, čeprav so opustili gradnjo nekaterih komunalnih objektov, kot pri četrti Gradaščica.

Rešitev primanjkljajev vidi graditelj SGP Grosuplje v povečanju prispevka za bodoče objekte za 159 din pri kvadratnem metru. Seveda pa nastaja ob tem vprašanje, če jim bo uspelo prodati zgrajeno, saj bo cena tako znatno višja.

Kako bodo izvedli prvotni načrt v četrti Žabar, pa sploh še ni znano. Postavljen je vprašaj nad celotno izvedbo, dokler ne bo izdelan zazidalni načrt, ker občani tega okoliša nasprotujejo predvideni gradnji. Spremembo prvotnega načrta je doživela tudi peta četrt ob Jamnikovi ulici in Cesti na Brdo. Tam so bile zamišljene atrijske hiše, vendar zanje ni bilo zanimanja in so zato zgradili vrstne hiše. Zgradili so 104 vrstne hiše in 6 dvojčkov. Drugi kompleks te četrti pa je uresničen do treh četrtin.

Ob vsem pa se vleče rdeča nit pomanjkanja denarja. Po poročilu SGP Grosuplje znaša celotna negativna razlika 349 tisočakov. Za toliko so torej presegli planirane stroške. Res pa je, da je precej denarja naloženega v razne odkupe zemljišč in sličnega, vendar so ta sredstva zamrznjena, ker gradnje ni moč nadaljevati, dokler niso posamezni primeri rešeni. Vse pa bo treba čimprej rešiti, kar pa bo možno le v tesnejšem sodelovanju in medsebojni pomoči izvajalca del in naše občine. Za tako sodelovanje so se na svetu za komunalne zadeve tudi dogovorili, saj gradnje sicer ne bo mogoče dokončati.

MILOVAN DIMITRIĆ

Cilje stabilizacije dosledno uresničevati

Količinski obseg industrijske proizvodnje v naši občini se je v prvem polletju (če primerjamo rezultate z istim obdobjem lani) povečal za 13,8 odstotka, torej več kot je zabeležen porast v Ljubljani – 9,8 odstotka in Sloveniji – 9 odstotkov. Porast proizvodnje je bil zabeležen v vseh industrijskih podjetjih razen v Savskih elektrarnah, kjer se je zaradi neugodnih hidroloških razmer proizvodnja zmanjšala za 35,3 odstotka. Naj še omenimo, da so te gospodarske organizacije presegle plan za 3,8 odstotka. Skupen poslovni uspeh gre predvsem na račun Tobačne tovarne, Tovarne vijakov Tovil, Ilirije in Hoje. Plana pa ni doseglo sedem industrijskih podjetij.

Industrijska podjetja se še vedno srečujejo in spopadajo s problemi kot so oskrba z uvoženim reprodukcijskim materialom (primanjkuje ga Tovilu, Igu, tiskarni PTT, Iskri Horjul itd.), oskrba s surovinami (Žičnica, Kovinska industrija Ig, Utensilia), dalje stanje plačanih računov, ki se je kar v 64 odstotkih vseh podjetij poslabšalo, pa tudi nezadostna kreditna sredstva zavirajo proizvajalce. Gre torej za splošno znane težave, s katerimi se srečujejo domala vsi jugoslovanski proizvajalci.

Pri izvajanju ciljev stabilizacijske politike se morajo dosledno upoštevati njena načela, tako so dejali odborniki vseh občinskih zborov, ko so ocenjevali to polletno informacijo. Poudarili so tudi, da bo v najkrajšem času potrebno začeti reševati in uresničevati problematiko integralnega razvoja viške industrije.

Sicer pa je jedro razprave bila trenutno kritična situacija naše elektroenergetike. To stanje so odborniki ocenili kot nezadovoljivo in nezadostno posledico parcialnega reševanja te problematike v preteklosti. Zahtevali so odgovor na vprašanje, kam se prelivajo 4-odstotna sredstva za investiranje v elektroenergetske objekte. Ob tem pa so sklenili podpreti republiško skupščino v njenih prizadevanjih za učinkovito reševanje krize našega elektrogospodarstva.

J. D.

„Še zdaj ne vem, kakšen most me bo zamenjal?" – vzdihuje stari Karlovški most.

Brez odločitve

Na zadnji skupščinski seji odborniki obeh zborov niso sprejeli nobene izmed treh predloženih variant izgradnje Karlovškega mostu. Naj vas opozorimo, da je bil variantni osnutek objavljen v prejšnji številki. Bistveni razlogi, ki so odbornike pripeljali k takšni odločitvi, nedvomno ležijo v nejasni in pomanjkljivi študiji.

Tako npr. še vedno niso napravljene geološke raziskave terena, če bi bila sprejeta varianta tri (podvoz), prav tako za varianti dve in tri študija ne predvideva izgradnje oziroma premestitve šolskega objekta, prav tako ne obvozov, ki bi peljali mimo oziroma skozi že obstoječa stanovanjska naselja, dalje ni znano, kakšna je rentabilnost in perspektiva dolenjske železnice, morebitna premestitev le-te in podobno.

Odborniki so tako sklenili, da prav zaradi te nejasne situacije ne bodo glasovali o odločitvi. Sklenili pa so posredovati republiški skupnosti za ceste, ki bo mimogrede povedano izvajalec del, le svoje zahteve in interese, ki naj bi jih pri dokončni odločitvi v imenu viške skupščine upoštevali.

Še eno zahtevo so postavili odborniki, in sicer, da se zaradi še bolj v meglo zavite situacije okrog financiranja tega za Ljubljano in navsezadnje tudi ne samo za Ljubljano tako pomembnega objekta enkrat za vselej določi enaka udeležba finančnih sredstev občin Center in Vič-Rudnik ter mestne skupščine v višini ene polovice.

J. D.

Ali se stanovanjski gradnji v Ljubljani odpirajo poti?

Akcija za pospešeno gradnjo najemnih stanovanj za delavce in etažno lastniških stanovanj ter odprta vprašanja sistemskih rešitev stanovanjskega gospodarstva so v širokem razmahu. V Sloveniji je politične vzvode v to smer premaknila 3. konferenca ZKS o socialnem razlikovanju. Vodstva Zveze komunistov in Zveze sindikatov na vseh ravneh se dobro zavedajo pomena te akcije.

KAKO DALEČ SMO SE PREMAKNILI NA PODROČJU MESTA LJUBLJANE?

Vsi družbenopolitični dejavniki, vodstva družbenopolitičnih skupnosti in samoupravni organi organizacij združenega dela so se vključili zagrizeno v uresničevanje stališč in sklepov komiteja mestne konference ZKS in predsedstva mestnih sindikatov.

V razpravi je republiški družbeni dogovor o upravljanju in gospodarjenju s sredstvi za kreditiranje stanovanj, osnutek zakona o ustanovitve samoupravne stanovanjske skupnosti v Ljubljani, osnutek o stanovanjskem standardu in osnutek zakona o stanovanjskih razmerjih v Sloveniji.

V Ljubljani je sklenjen družbeni dogovor o izločanju in usmerjanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo. V smislu tega dogovora izločajo organizacije združenega dela sredstva v višini 1 % bruto osebnih dohodkov v solidarnostni sklad in 1,5 % od bruto osebnih dohodkov obvezno oročajo pri poslovni banki za dobo 25 let.

S sredstvi solidarnostnega sklada za usmerjeno in organizirano gradnjo najemnih stanovanj za delavce že gospodarijo člani skupščine tega sklada, voljeni na občinskih volilnih konferencah organizacij združenega dela in krajevnih skupnostih ter imenovani delegati občinskih in mestne skupščine. Izšla sta že dva natečaja iz teh sredstev. V postopku priprav pa so tudi kriteriji razdelitve stanovanj iz virov tega sklada.

Ob aktivnem zavzemanju mestnega in občinskih sindikalnih svetov je bil oblikovan Zbor vlagateljev pri Ljubljanski banki. Ta upravlja s sredstvi, ki jih v banki vežejo OZD in drugi izplačevalci osebnih dohodkov. Zbor vlagateljev, katerega predstavlja 14 delegatov iz OZD in 8 delegatov občin in družbenopolitičnih organizacij v Ljubljani, je že sprejel pravilnik o gospodarjenju z združenimi oročenimi sredstvi za usmerjeno, organizirano in programirano stanovanjsko gradnjo ter tudi že objavil natečaje za kreditirano gradnjo najemnih stanovanj. Predvidenih je skupno v tem letu blizu 120 milijonov dinarjev.

Organizacije združenega dela in strokovne službe družbenopolitičnih skupnosti so izdelale programe stanovanjske gradnje v OZD, ki se združujejo s programi v Ljubljani, kjer se trenutno izkazuje potreba po 13.000 stanovanjih (samo v občini Ljubljana Vič-Rudnik blizu 5000 stanovanj!).

Zbrana sredstva za gradnjo najemnih stanovanj in etažno lastniških stanovanj iz sredstev solidarnostnega sklada in vezanih depozitov OZD, občanov in drugih družbeno-pravnih oseb so zadostna za začetek neposredne gradnje stanovanj in akcije kritja dela subvencioniranih stanarin socialno ogroženim delavskim družinam.

Ustvarjeni so široko zasnovani družbeno-ekonomski in družbenopolitični temelji za dodatna sredstva za gradnjo najemnih stanovanj za delavce iz skladov, kjer so razporejena sredstva organizacij združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti.

PRED KAKŠNE OVIRE SMO POSTAVLJENI?

Zakon o programiranju in financiranju stanovanj ne omogoča, da bi solidarnostni skladi nastopali kot neposredni investitorji za zidavo najemnih stanovanj, ampak jim dopušča samo kreditiranje. Vendar dopušča, da nastopata kot posojilojemalec samo občina in stanovanjsko podjetje. Postavlja se vprašanje političnega nasprotovanja v tem zakonu dopustnih rešitev in seveda vprašanje, kako ob sedanjih stanarinah in cenah stanovanj zagotoviti odplačilo anuitet.

Priglašeni posojilojemalci kreditnih pogodb še niso podpisali zaradi nejasnih povezav „skladi – družbenopolitične skupnosti in stanovanjska podjetja – graditelji v zadružni gradnji – samoupravna stanovanjska skupnost" in precejšnjih obresti ter penalov ob neizpolnjevanju predloženih pogodb. Nastopajo upravičena vprašanja: ali ne gre pri tako zastavljenih natečajih solidarnostnega sklada za odtujevanje v OZD ustvarjenih in solidarnostno usmerjenih sredstev, ali bi ne bila drugačna izhodišča za nadzor in trošenje sredstev, če bi bil solidarnostni sklad za gradnjo stanovanj kar sam investitor. To seve ob družbenem dogovoru družbeno-političnih skupnosti za dodatna sredstva temu skladu, zlasti še, ko še ni sprejet ustrezni družbeni dogovor in ne zakon o ustanavljanju samoupravnih stanovanjskih skupnosti.

Nestabilne cene, neučinkovita kontrola nad cenami gradbenega materiala in inflacijski trendi dinarja, ki jih kot vzroke nekatera gradbena podjetja in zvezno združenje gradbincev postavljajo pred investitorje, imajo za posledice zahtevo po novem besedilu sedanjih pogodb. Tako naj bi namesto že dogovorjene cene za kv. m stanovanjske površine (do 4000 dinarjev!) upoštevali novo določilo o tako imenovani „drseči ceni za kv. m stanovanjske površine". Vendar je potrebno poudariti, da že prej družbeno dogovorjena cena ni bila ustrezno strokovno dokumentirana. Ob takšnem političnem odnosu gradbincev v smeri klasičnega podjetniškega obnašanja in tudi o odnosu do zbranih dinarskih sredstev delovnih ljudi se velja zamisliti!

Veliko oviro pri kreditiranju gradnje stanovanj s strani bank predstavljajo kreditno monetarni ukrepi Narodne banke Jugoslavije. Ti zelo ostro omejujejo strategijo gradnje stanovanj in politiko stanovanjskega gospodarstva. V čem je problem? Ukrepi NBJ določajo obvezno rezervo, ki znaša za depozite na vpogled kar 30%, na vezane depozite 3% in na namenske hranilne vloge tudi 3%. Obvezna rezerva velja tudi za sredstva, ki so na podlagi družbenega dogovora vezana pri poslovnih bankah in so namenjena neposredno za gradnjo najemnih stanovanj za delavce. Samo v Ljubljani znaša danes ta obvezna rezerva na stanovanjska sredstva prek 110 milijonov dinarjev, v Sloveniji pa je na tak način odtujenih stanovanjskemu gospodarstvu prek 200 milijonov dinarjev. Vsekakor bodo morali odgovorni činitelji v zvezi komunistov in zvezi sindikatov ob obravnavi uresničevanja stanovanjske politike, politično oceniti takšne posledice kreditno monetarnih in fiskalnih ukrepov, ki hudo zadevajo prav začrtano gradnjo najemnih stanovanj za delavce.

V osnutkih družbenega dogovora za stanovanjsko gospodarstvo je predvidena tudi lastna udeležba ob sprejemu stanovanjskega kredita samo v denarnih sredstvih. Zakaj ne bi bilo tako določilo še razširjeno z določbo, ki bi dopuščala lastno udeležbo z neposredno vloženim delom in materialom za gradnjo stanovanja? Višino lastne udeležbe v denarnih sredstvih pa bi morali povezovati v medsebojni zvezi in odvisnostih „cena stanovanja – dohodek na člana družine – število članov družine". Tako bi bila pospešena zadružna in zasebna gradnja stanovanj s temi predlaganimi vloženimi sredstvi veliko bolj zanimiva. Sklepanje ter ostvarjanje kreditnih pogodb pa bližja delavcem.

Varčevalci za gradnjo stanovanj tudi niso izvzeti pretiranega davka na gradbeni material, kar tudi zavira vlaganje in angažiranje zasebnih sredstev in hranilnih vlog za gradnjo stanovanj.

Zaradi mnogih sporov v preteklosti in neurejenih medsebojnih stanovanjskih razmerij ter zlonamernega izkoriščanja pravic na stanovanje bi morala družbenopolitična skupnost tudi te odnose s področja stanovanjske politike urediti, zavarovati interese vseh nosilcev stanovanjske pravice z družbenim dogovorom, ki bi vseboval kriterije razdeljevanja kreditov za gradnjo stanovanj in kriterije razdelitve stanovanj iz sredstev solidarnostnega sklada in drugih združenih sredstev za usmerjeno in organizirano gradnjo stanovanj za delavce.

Zaradi prepočasnega oblikovanja in urejanja urbanistične dokumentacije ter dokumentacije komunalnih gradenj bo potrebno, da družbenopolitični dejavniki neposredno in veliko bolj učinkovito zaostrijo pristojnost in odgovornost strokovnih služb pri občinskih in mestni ljubljanski skupščini. Tukaj je nujno spremljati vsakršne tendence, sprotno analiziranje in urejanje spornih zadev in močnejše vplivanje na sistematičnost priprave dokumentacije, ki bi odprla širše vsa možna in umestna zazidalna področja za usmerjeno in organizirano gradnjo stanovanj za delavce.

Ne nazadnje naj poudarim močno zaskrbljenost delovnih ljudi Ljubljane za možnosti, ki tako ali drugače vodijo dobro zamišljeno akcijo gradnje stanovanj za delavce v slepo ulico ob postavljanju birokratskih in tehnokratskih ovir.

JOŽE DERNOVŠEK

Odgovori na zbore volivcev s komunalnega področja

Tudi letos so bili na zborih volivcev v ospredju komunalni problemi. Komunalni problemi so številni, mnogi med njimi pa zahtevajo visoka finančna sredstva. Še dolgo ne bomo zmogli rešiti vseh problemov, zato je potrebno še toliko bolj smotrno in načrtno vlaganje razpoložljivih sredstev v komunalno področje ter predvsem v tiste dejavnosti, ki zagotavljajo osnovne pogoje bivanja.

Nerešeni in pereči komunalni problemi se kažejo tudi v predlaganih krajevnih skupnostih za dotacije iz občinskega proračuna. Kljub temu, da smo krajevne skupnosti obvestili, da sredstva občinskega proračuna v letošnjem letu ne bodo bistveno narasla in da se bo v zvezi s tem tudi dotacija krajevnim skupnostim morala gibati v okviru lanskoletne potrošnje, smo prejeli predloge za dotacije krajevnim skupnostim v skupnem znesku 18,693.535 dinarjev. Vsi predlogi krajevnih skupnosti so upravičeni, komunalni problemi eni bolj drugi manj pereči. Ker smo vezani na razpoložljiva sredstva, smo lahko predlagali odobritev dotacije le v okviru sredstev.

Skupna dotacija krajevnim skupnostim znaša v letošnjem letu 3,449.000 dinarjev. Če upoštevamo, da bo občinska skupščina letos razpolagala z 48,696.100 dinarjev, znaša procent direktne dotacije krajevnim skupnostim nasproti ostalim sredstvom občine 7,1 %. To pa niso vsa sredstva, ki jih občinski proračun financira na območju posamezne krajevne skupnosti. Če upoštevamo le dve večji postavki proračuna, tj.:

– sredstva za ceste v skupnem znesku	7.760.000 din
– sredstva za tekoče naložbe na področju šolstva in vzgojnega varstva	7,407.200 din

je gornji procent precej drugačen.

Na nekaterih zborih volivcev so bili obravnavani komunalni problemi, ki presegajo pristojnost in obveznost financiranja s sredstvi občinskega proračuna. To so regionalne ceste v pristojnosti republiške skupnosti za ceste; kanalizacija in vodovod na mestnem območju, trafo postaje in podobno. Ti objekti imajo svoje lastne vire financiranja in občinski proračun ne more sodelovati pri tem financiranju, ker ne zmore niti svojih lastnih občinskih obveznosti. Občinska skupščina in njeni organi podpirajo upravičene zahteve zborov volivcev, prizadevali si bomo, da bodo pristojni organi in organizacije zagotovili potrebna sredstva.

Uvodoma in obširneje želimo odgovoriti na vprašanja, o katerih so občani razpravljali na več zborih volivcev.

Rekonstrukcije cest in poraba sredstev prispevka za uporabo mestnega zemljišča

Prispevek za uporabo mestnega zemljišča je bil uveden leta 1967. Uporabljati se sme za rekonstrukcije in gradnje objektov in naprav kolektivne komunalne potrošnje. Ker so ceste na območju naše občine v slabem stanju, pretežno makadamske, je že tedaj občinska skupščina sklenila, da bo pretežni del sredstev porabila za rekonstrukcije cest. S sodelovanjem krajevnih skupnosti je bil sestavljen program rekonstrukcij cest.

Program je bil obsežen in daleč presegal enoletna sredstva prispevka za uporabo mestnega zemljišča. Zaradi tega je občinska skupščina priključila tem sredstvom še vsa ostala razpoložljiva sredstva za rekonstrukcije cest in sprejela srednjeročni program rekonstrukcij cest za obdobje 1967–1970. Program je bil v celoti realiziran.

Pred realizacijo navedenega programa je občinska skupščina pričela pripravljati nov srednjeročni program rekonstrukcij cest za obdobje 1971–1975. Predlog programa je bil sestavljen s sodelovanjem krajevnih skupnosti.

Tudi ta srednjeročni program je obsežen in predvideva visoka vlaganja v rekonstrukcije cest. Ko je občinska skupščina obravnavala predlog srednjeročnega programa, je z njim soglašala, vendar ga ni mogla potrditi, ker ni imela zagotovila, da bo lahko oskrbela toliko sredstev, kot jih je predvideval program. Sklenila je, da srednjeročni program služi za sestavo letnih programov v takem obsegu, kot je v posameznem letu na razpolago sredstev.

V letne programe rekonstrukcij cest vključujemo objekte iz srednjeročnega programa s tem, da je program za posamezno leto tolikšen, kolikor je na razpolago sredstev.

Sredstva za rekonstrukcije cest se zbirajo iz naslednjih virov:

– poseben račun za ceste, ki vključuje tudi sredstva občinskega proračuna in namenske prispevke občanov
– poseben račun prispevka za uporabo mestnega zemljišča
– druga sredstva

Prispevek za uporabo mestnega zemljišča se zbira na posebnem računu prispevka za uporabo mestnega zemljišča. Od zbranega prispevka morajo vse ljubljanske občine odvajati 30 % za financiranje objektov mestnega pomena. Program za porabo teh sredstev sprejema mestna skupščina. Preostalih 70 % skoraj v celoti, razen manjšega zneska, ki je namenjen za nujne rekonstrukcije objektov kolektivne komunalne potrošnje (letos 100.000 dinarjev), občinska skupščina priključi ostalim sredstvom za rekonstrukcije cest. Sredstva prispevka za uporabo mestnega zemljišča predstavljajo manjši del cestnih sredstev.

Zbrani prispevek za uporabo mestnega zemljišča inn ostala sredstva za rekonstrukcije cest nam kaže naslednja preglednica:

	Zbrani prispevek za uporab. m. zemlj.	Prisp. za upor. mest. zemlj., uporabljen za rekonstr. cest	Skupna investicijska sred. za ceste
1971	1,654.148	1,236.698	6,807.586
1972	1,862.560	1,213.148	9,808.235

V letu 1971 smo sredstva prispevka za uporabo mestnega zemljišča v pretežni meri vezali v banki za pridobitev kredita. V gornji preglednici so upoštevana le direktna investicijska sredstva v ceste, ni upoštevano vzdrževanje cest, plačilo anuitet itd.

Z gornjimi sredstvi so bile rekonstruirane naslednje ceste: Jamova, Vipavska z mostom, hodnik Groharjeve, hodnik ob Cesti na Bokalce, most na cesti Želimlje–Turjak, popravilo Tržaške ceste, cesta Velike Lašče–Podsmreka, Ceste VIII v Rožni dolini, Lepi pot, Gornji Rudnik II (Vinterca), Kamnikarjeva, avtobusno obračališče Dolgi most, Langusova, Zelena pot, Cesta na Loko, Karunova, Jeranova, Viška cesta z mostom (še v delu), Cesta IX v Rožni dolini, Mivka, Svetčeva, Staretova, Šentjošt–Vrzdenec, Cesta v Črno vas, Vrbljenje-Strahomer, Kozarška, Cesta III v Rožni dolini, Peruzzijeva (še v delu), Merčnikova z mostom (še v delu), pločnik ob Cesti na Vrhovce, Cesta v Mestni log, Cesta XXI na Vrhovcih, Cesta na Brdo (v delu), podaljšek Vrhovnikove, Opekarska, podvoz na Jadranski, Rakitna (v delu) s prispevkom občanov pa še Velebitska, Velika čolnarska ter cesta na območju Krajevne skupnosti Horjul in Podpeč.

Letošnja odločba o finančnem načrtu prispevka za uporabo mestnega zemljišča predvideva, da bomo skupno zbrali 1,912.802 dinarja. Od tega zneska bomo morali mestni skupščini odvesti 556.000 din za financiranje manjših rekonstrukcij objektov kolektivne komunalne potrošnje in za bančne stroške je namenjeno 106.802 din, tako da je za financiranje investicij v ceste ostalo 1,250.000 din.

Program rekonstrukcij cest vključuje poleg sredstev prispevka za uporabo mestnega zemljišča v znesku 1,250.000 dinarjev še sredstva posebnega računa sredstev za ceste v znesku 2,000.000 in sredstva rezervnega sklada v znesku 480.000 dinarjev. S temi sredstvi bodo prvenstveno dokončane že začete investicije in obveznosti, sprejete v prejšnjih letih, to so: Peruzzijeva, nova Viška cesta, Večna pot, Spodnji Rudnik II, Gornja Brezovica, Tomažičeva, Merčnikova, Cesta na Brdo in Rakitna. Po pokritju naštetih obveznosti nam bo ostalo še 1,110.000 din.

Občinska skupščina je z odločbo o finančnem načrtu sredstev za financiranje programa gradenj in rekonstrukcij lokalnih cest za leto 1973 določila, da se s temi sredstvi uredi Jadranska in Koprska ulica ter delno Rašica–Rob.

Vzdrževanje cest

Za vzdrževanje cest v občinski pristojnosti ima občinska skupščina sklenjeno pogodbo s komunalnim podjetjem Vič. V okviru razpoložljivih sredstev pripravita občinska služba in Komunalno podjetje Vič letni program vzdrževanja cest. Letni program je podlaga za sestavo mesečnega programa.

Pri sestavi programa vzdrževanja cest upoštevamo kategorijo posamezne ceste. Ceste v občinski pristojnosti so razporejene v tri kategorije:

I. kategorija – ceste, po katerih potekajo avtobusne linije
II. kategorija – prometno pomembne ceste brez avtobusne linije
III. kategorija – vse ostale ceste

Skladno s kategorijo, ki jo ima posamezna cesta, je tudi intenzivnost vzdrževanja. Ceste, po katerih potekajo avtobusne linije, so najbolj inten-

Traktorsko tekmovanje v Brestu

V nedeljo 12. avgusta 1973. se je v Brestu odvijalo traktorsko tekmovanje, ki ga je organizirala Ljudska tehnika s pomočjo kooperacije Ljubljanskih mlekarn in službe za kmetijstvo pri naši občinski skupščini. Tekmovanje je imelo dvojni značaj, pokazati koristnost in uporabnost traktorja pri kmetijskih delih in izbrati ekipo za nadaljnje republiško tekmovanje. Hkrati pa je nudilo obiskovalcem tekmovanja obilo tekmovalnega užitka.

Tekmovanja se je udeležilo 28 tekmovalcev iz treh občin: Vič-Rudnik, Grosupljega in Vrhnike. Tekmovali so tudi štirje pionirji in trije mladi zadružniki, ki so jih ocenjevali posebej. Poleg mladih je tekmovalo še 18 kooperantov in 8 poklicnih traktoristov iz obratov Ljubljanskih mlekarn. Med seboj so se pomerili v poznanju delovanja motorja oziroma traktorja, agrotehniki in spretnostni vožnji. Rezultati so bili zelo dobri. Strokovnjaki menijo, da celo boljši od lanskega tekmovanja v Jablah.

Prva mesta so bila nagrajena in sicer 5 poklicnih voznikov in 5 kooperantov. Pri poklicnih traktoristih je zmagal Krnjak Martin – Posestvo Brest, pri kooperantih Javornik Anton iz Žalne. Oba sta si poleg nagrade priborila še pokal. Tekmovalno ekipo Ljubljanskih mlekarn bodo na republiškem tekmovanju predstavljali: dva poklicna traktorista in dva traktorista kooperanta.

Traktorsko tekmovanje pomeni še nekaj, kar je velikega pomena. Ni dovolj imeti traktor, potrebno ga je obvladati. To pomeni, treba je poznati njegovo delovanje in sposobnosti. Prav to spodbujajo traktorska tekmovanja. S poznavanjem traktorja bomo preprečili marsikatero nesrečo in škodo, ki bi jo sicer posestniki traktorjev imeli.

Tekmovalcem želimo nadaljnjih uspehov! Ing. L. H.

Imenovan iniciativni odbor zemljiške skupnosti

Na zadnji seji sekcije za kmetijstvo in gozdarstvo pri IO SZDL Ljubljana Vič-Rudnik je bil imenovan iniciativni odbor zemljiške skupnosti. Tako je bil storjen prvi korak pri reševanju zapletenih zemljiških zadev.

Novi zakon o kmetijskih zemljiščih prinaša novost: ustanovitev kmetijskih zemljiških skupnosti kot samostojnih samoupravnih organov pri občinskih skupščinah. Naloge oziroma pristojnosti zemljiških skupnosti so precejšnje, saj zajemajo področje prometa z zemljišči, spreminjajo namembnosti zemljišč, proizvodnje, zakupnih odnosov itd. Zakonodajalec je predvidel tudi vire financiranja za normalno poslovanje zemljiških skupnosti.

Viška občina je druga največja občina v Sloveniji (takoj za Mursko Soboto), saj zajema 54.356 ha zemljišč. Spričo tega dejstva se je sekcija odločila za 11-članski iniciativni odbor, da bi tako prišli do najustrez nejšega ključa zastopanja in pokrivanja terena, ki se je izoblikoval v naslednji smeri:

Krajevne skupnosti 4 predstavnike, gospodarske organizacije kmetijskega značaja 3, gozdna gospodarstva 2, občinska skupščina enega in SZDL enega predstavnika. V iniciativni odbor so tako bili imenovani: Klančar Anton (Pečki 4), Kušar Alojz (Notranje gorice), Modic Srečko (Brest), Osredkar Franc (Polhov Gradec), Logar Lovro (GG Velike Lašče), ing. Bitenc Dušan (GG Škofljica), Kuzma Matija (Ljubljanske mlekarne – Kooperacija), ing. Peternel Stanko (Ljubljanske mlekarne – kmetijstvo), Lenaršič Bine (SZDL), ing. Pavlič Stane (KZ Velike Lašče), ing. Pust Jože (Skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik).

Prav bi bilo, da se tudi na terenu občani obračajo nanje z vprašanji in jih opozorijo na nerešene probleme.

Po ustanovitvi zemljiške skupnosti bo podpisan družbeni dogovor med vsemi zainteresiranimi, to je med občinsko skupščino, gospodarskimi organizacijami in vsemi krajevnimi skupnostmi. Tu je potreben uskladitveni postopek, ki bo zahteval od iniciativnega odbora precej napora. Med ostalimi nalogami, ki jih ima iniciativni odbor v programu je kandidacijski postopek za izvolitev začasnih organov skupnosti. V zemljiški skupnosti zavzemata posebno mesto izvršni odbor in poravnalni svet. Zlasti pomemben je poravnalni svet, ki se bo takoj vključil v življenje in reševal sporne zadeve na terenu.

Po programu naj bi bila vsa pripravljalna dela in uskladitveni postopek kandidiranja opravljeni do konca novembra, ko naj bi se sestala začasna skupščina in bili izvoljeni začasni organi. Le-ta naj bi delovala do konca marca, ko bi imeli redno skupščino in ustanovili redne organe. Po potrebi se organizirajo komisije kot specializirani organi za reševanje potrebnih zadev. Za normalno delovanje kmetijske zemljiške skupnosti bo potrebno nastaviti redne uslužbence, da bo delo potekalo neokrnjeno.

Z ustanovitvijo in poslovanjem zemljiških skupnosti bodo kronana večletna prizadevanja po ureditvi zemljiških vprašanj, zapolnjena bo praznina, ki so jo kmetijski proizvajalci in občani močno občutili.

Ing. L. H.

Nezadovoljni občani nemočni

Mizarstvo Trnovo je marca meseca pričelo postavljati brez lokacijskega in gradbenega dovoljenja ventilacijske naprave s približno 12 m visokim stolpom sicer na svojem zemljišču, vendar sredi individualnih stanovanjskih hiš. Tam stanujoči občani so vložili pismeno prijavo pri upravi inšpekcijskih služb (sanitarni in urabnistični inšpekciji), se pogovarjali s podpredsednikom občine, vendar gradnja ni bila prekinjena.

Zgodilo se je, da so naprave pričele delovati (brez dokuementacije), kar je povzročalo in še povzroča neznosen hrup. Poleg tega delajo mizarji na dvorišču, kjer tudi lakirajo, zato je ozračje precej onesnaženo. Ponovno so se pritožili občani in osnovna šola Prule, ki je s tem ropotom in smradom prav tako prizadeta. Odgovorov seveda ni bilo, zapišemo lahko ob tem le izjavo predsednika krajevne skupnosti: „Mi ne moremo nič, čeprav je to nepravilno.“ Ob široki razpravi, kako naj občan dobi čim močnejšo vlogo v našem samoupravnem sistemu, ki je prav sedaj v teku, lahko na žalost ugotovimo samo to, da občanova beseda in upravičena opozorila proti nezakonitim pojavom le malokdaj naletijo na odziv.

Še to. Lokacija mizarstva Trnovo je predvidena za stanovanjsko izgradnjo. V bližnji prihodnosti je tako pričakovati rušenje tega obrata. Čudi nas, da ob odpiranju novih industrijskih con na Viču, kjer že obratuje moderno mizarsko podjetje, še vedno vlaga občina v stare obrate, ki se bodo porušili.

VIKTOR MARTINEC

Teden požarne varnosti

V tednu požarne varnosti od 24. do 30. 9. 1973 želi gasilska organizacija z vzgojno-poučnimi akcijami opozoriti občane na preprečevanje nastalih škod, ki jih povzročajo požari.

Občinska gasilska zveza Vič-Rudnik bo prek krajevnih gasilskih poveljstev in društev v tem tednu izvedla večje praktične vaje, ponekod tudi s sodelovanjem civilne zaščite.

S predavanji, letaki in diafilmi bodo občani opozorjeni na nevarnosti požarov in škode, ki nam jih povzročajo požari. Vodstva osnovnih šol naj bi v nižjih razredih posvetila v tem tednu vsaj eno učno uro požarni zaščiti s tem, da bi učenci napisali doma ali v šoli spis ali narisali motiv iz gasilske tematike. Priporočljiv bi bil tudi ogled vaje ali orodja in opreme v gasilski shrambi domačega društva s kratkim predavanjem o povzročiteljih požarov, ki jim na žalost še v največji meri botrujeta neprevidnost in otroška igra. Gasilci v podjetjih, tovarnah in ustanovah bodo v tem tednu pripravili za celotni kolektiv praktičen prikaz gašenja z ročnimi gasilnimi aparati, imeli predavanja o požarni zaščiti, izvedli temeljite preventivne preglede ter odstranili oziroma zaščitili predmete, ki bi lahko povzročili požar.

Gasilci bodo poleg lepšanja in urejevanja svojih shramb organizirali za pionirje, mladino in člane tekmovanja v Polhovem Gradcu, na Brezovici, Podpeči in drugod ter več strokovnih posvetov in predavanj z vodilnimi gasilskimi kadri po društvih za povečano požarno zaščito na požarnem območju posameznega društva.

O poteku akcij, ki jih bodo gasilci občine Vič-Rudnik izvedli v tednu požarne varnosti, bomo podrobneje poročali v eni prihodnjih številk „Naše komune“.

JERNEJ ČERTANC

Gasilci na Brdu razvili društveni prapor

Ob prazniku krajevne skupnosti Brdo, 22. juliju – dnevu vstaje ter obletnici pokola in požiga Brda in Vrhovcev je gasilsko društvo na Brdu priredilo veliko praktično vajo. Sodelovala so gasilska društva iz Brdu, Viča, Trnovega, Brezovice, Kozarij, Dobrove, Podsmreke, Vnanjih goric in Ljubljane–mesta. Pokazali so, kako z organiziranim sodelovanjem delom lahko uspešno zatrejo in zaustavijo večji požar. Vaja je uspela, saj so gasilci v pičlih 11 minutah po alarmu že gasili goreče objekte. Vodo so črpali po verižnem sistemu iz potoka Gradaščice poleg Pečarja. Gasilci so dokazali, da se vsi prostovoljni prispevki bogato obrestujejo, kajti le z moderno opremo in orodjem se lahko borijo s požarom in drugimi elementarnimi nesrečami, kakor tudi ubranijo pred nevarnostjo v morebitnem sovražnem napadu.

Ob tem prazniku je GD razvilo svoj društveni prapor. Pokrovitelja je prevzel kolektiv Ljubljanskih opekarn. Izročili so ga praporščaku Francu Tomažiču, ki je vsem navzočim podal svečano zaobljubo. Potem ko je v imenu družbenih organizacij na Brdu Bine Lenaršič pripel društveni prapor spominski trak kot čestitko tukajšnjim gasilcem, se je zboru recitacijo pričel kulturni spored. Predsednik MGZ Mirko Kušar čestital društvu ob pridobitvi prapora in ob tej priložnosti podelil republiško odlikovanje Viktorju Dobnikarju ter diplome o napredovanju Tomažu Šetnikarju, Jerneju Čertancu ml. in Francu Kunovarju. Posebno čestitko pa je namenil Jerneju Čertancu, predsedniku občinske GZ za njegovo uspešno in plodno 50-letno delo v gasilstvu.

FRANC KUNOVAR

Posnetek, napravljen pri kooperantu Virantu iz Klade, kjer gospodinja upravičeno ponosna na svoja ljubljenca, ki imata preko 200 kg, kar je žal redkost. Virant je eden izmed redkih, ki se že leta ukvarjajo s pitanjem prašičev in bi bilo prav, da imel veliko posnemalcev.

Za odkup krompirja je poskrbljeno

Letošnje ugodno lepo vreme s primernimi padavinami je pripomoglo k dokaj obilni letini krompirja. Kmetovalci imajo pogosto večje težave s prodajo kot s pridelovanjem. Tokrat smo se pozanimali v Ljubljanskih mlekarnah v Kooperaciji, kako je s prodajo. Odgovorili so nam, da tokrat ne bo težav.

Na področju občine pridelujemo krompir na 1084 ha. Pridelujemo predvsem jedilne bele vrste kot so: igor, cvetnik, bintje in druge. Industrijskih vrst skoraj ne pridelujemo, zato se cena oblikuje samo za jedilni krompir. Prosta cena se giblje na nivoju 1,80 – 2,00 din za kg na mali, kar je ugodno in nudi pridelovalcem zaslužek.

Letos je dogovorjena odkupna cena 1,25 din in po tej ceni bo odkupoval tudi obrat za Kooperacijo pri Ljubljanskih mlekarnah. Prodajalci imajo 200 ton jedilnega krompirja in obstaja bojazen, da kljub precejšnjim površinam pod krompirjem ne bodo uspeli odkupiti takih količin, da bi v celoti zadostili željam kupca. Kljub temu, da cena ni najbolj spodbudna, bi bilo škoda, če bi pridelek ostal v kleteh, oziroma bil pokrmljen živini.

Ing. L. H.

Skrivnost visokega priznanja

Na družbeni razvoj ne smemo gledati skozi očala posameznika, in za uspešno delo ni dovolj le materialna podlaga, pač pa zavest ljudi pri skupnem odločanju za splošne akcije.“

Tako mi je odgovoril tovariš Zvonko Tušak, predsednik krajevne skupnosti Dobrova, ko sem ga povprašala po skrivnostni formuli uspeha te skupnosti, ki je dobila visoko priznanje za svoje uspešno delo od Zveze konference mest Jugoslavije.

Tovariš Tušak je že tretje leto predsednik te skupnosti. Ves svoj prosti čas je zapisal delu skupnosti in za revolucionarne ideje, ki si jih je pridobil že med vojno na Kočevskem kot komandant partizanskega pionirskega odreda. Potem je bil sekretar SKOJ, po vojni je obiskoval partizansko gimnazijo, Kmetijsko šolo v Mariboru, bil komandant delovne brigade v Novem Beogradu itd. Poleg tega se je samorastniško izobraževal ob knjigah in tekočih družbenih problemih, ki so pretresali naš narod.

– Tov. Tušak, kako se vam je posrečilo spraviti krajevno skupnost na današnjo raven resničnega uspeha?

Organizacija, ki za seboj ne potegne ljudskih množic, je obsojena na odmiranje. Funkcionarji pa, ki izhajajo le iz šol in ne iz ljudstva, zgube stik z ljudmi in s pridobitvami revolucije. Prav taki se najtrdneje drže svojih položajev. Na Dobrovi pa se nam je posrečilo trdno povezati vse organizacije: ZB, ZK, mladino, lovsko zvezo, gasilce, kulturno društvo in šolo. Skupno se odločamo za vse akcije, ob tem pa ne pozabljamo na objektivnost in na ljudske težave.

– Kako ocenjujete današnje kmečko vprašanje?

Družbenega razvoja ne smemo gledati skozi očala posameznika. Vendar nisem nikoli odobraval kmečke politike v povojnih letih, ki je zavrla razvoj kmečkih ljudi, hkrati pa napravila nesluten razvoj mest in industrije. Zavedam se, da je danes potrebna družbena rešitev nekaterih socialnih problemov kmečkih ljudi, del davščin pa bi moral nazaj, za pravičnejšo ureditev kmečkih pokojnin.

Tovariš predsednik, kaj je storila KS v preteklih letih in kakšne načrte imate vnaprej?

Pripominjam, da ima krajevna skupnost le 4,5 st. milijona dotacije, od tega dobijo del tudi ostale organizacije. Le administratorka dobiva minimalno plačo, ostalo delo opravljamo zastonj. Komunalni prispevek, ki priteka v KS, vodimo na računu za vsako vas posebej in ga potem vasi tudi v celoti vračamo. Tako smo že obnovili električno omrežje v Podsmreki, na Dobrovi, Šujici, za drugo leto pa imamo v planu obnovo omrežja v Brezjah. Naročili smo urbanistične načrte za Novo Dobrovo, cesti je potreben asfalt, smo še brez avtobusnih postajališč. Najtrši problem pa je dobrovško pokopališče, ki je že zdavnaj premajhno. Če bodo odgovorni še dolgo zavlačevali z lokacijo in načrti, bomo prisiljeni urediti pokopališče – na črno, se je Tušak grenko nasmehnil ob nemoči nad kolesom počasne birokracije.

Tovariš Tušak, nova šola bi potrebovala 25 S milijonov posojila za izgradnjo večje telovadnice, ki bi ga potem kolektiv šole vrnil v celoti v petih letih. Bi morda KS lahko pripomogla na kakršenkoli način? sem rahlo potipala po krajevnem praznem žepu.

V njegovih očeh je spet potemnela nemoč nad pregrado omejenih sredstev in vedno večjih potreb skupnosti. Čaka nas ogromno delo ureditve kanalizacije za šolo. Sredstva, ki jih dobimo iz komunale, prelivamo kot posojilo iz vasi v vas, po potrebi, in iščemo rešitev najhujših problemov. Ugotavljati pri tolikih težavah največjo nujo . . . Samoupravljanje brez materialne baze pa je presneto težko.

Tovariš Tušak, iskrena hvala za odgovore, veliko uspeha pri vašem delu, na lovu, vaši edini zabavi, pa vam želim odstrel še ene take živali, kot vam sedaj krasi vašo lovsko sobo.

MINKA KRVINA

Ob 90-letnici gasilskega društva Horjul

Kakor že več let nazaj, tako tudi letošnje poletje ne mineva brez tradicionalnih prireditev na prostem, ki se – največkrat pod okriljem raznih gasilskih društev, vrste širom po Sloveniji. Med le-temi bi veljalo še zlasti omeniti nedavno jubilejno prireditev, ki jo je ob svoji devetdesetletnici organiziralo GD Horjul.

Ustanovitev prostovoljnega gasilskega društva (čigar temelje je položil pokojni Jakob Šušteršič) je pomenila pred 90 leti za Horjul sila pomembno pridobitev, saj je vaščanom nenehno, predvsem zaradi slabših konstrukcij poslopij in pogostih ekscesov nepremišljenih požigalcev pretila nevarnost požarov. V tem časovnem razponu se je gasilsko društvo stalno izpopolnjevalo. Iz prvotne gasilske „druščine" s preprosto ročno brizgalno na konjsko vleko, se je razvil sposoben team z najmodernejšimi gasilskimi aparati in drugimi gasilskimi pritiklinami. O tem je pričalo tudi slavje.

Po otvoritvi, se je mimo častne tribune podala svečana povorka nekakšna retrospektiva dosežkov vaških „brambovcev". Mimo domačinov so bili v povorki tudi predstavniki prostovoljnih gasilskih društev iz bližnje in daljne okolice.

Še vedno kleni veterani v maltasto-belih uniformah s starinskimi gasilskimi dekoracijami, so strumno držali korak z juniorji – z mlado generacijo gasilcev, iz katere se pravi „brambovci" šele kalijo.

Ob tej priložnosti je zbranim spregovoril predsednik MGZ Miro Kušar in jubilantom zaželel uspešno nadaljne delo.

Janko Vrhovec

Ozimnica pripravljena

V avgustu so se sestala vodstva Zveze sindikatov občin in mesta ter mestnih odborov strokovnih sindikatov zaradi pobud za organizacijo nabave, prevoza, skladiščenja in prodaje vseh živilskih proizvodov, ki sodijo v ozimnico (krompir, jabolka, hruške, slive, grozdje, čebula, česen, zelje in fižol).

Sprejet je bil dogovor o enotnem urejanju vprašanj ozimnice v Ljubljani. Izvoljen je bil tudi začasni operativni štab za ozimnico Ljubljane, ki ga vodi Alojz Pajnič – predsednik mestnega odbora sindikata kmetijcev in živilske industrije ter direktor ŠUMI – ŽITO Ljubljana. Štab sestavljajo strokovnjaki iz trgovine, prometa in Ljubljanske banke. V skupnem pismu osnovnim sindikalnim organizacijam je bilo sporočeno, v čem so naloge sindikatov in vseh drugih družbenih in političnih dejavnikov. Sklenjen je bil tudi družbeni dogovor o cenah ozimnice do konca oktobra 1973. V naši občini bodo trgovine združenega podjetja MERCATOR najpomembnejši posrednik ozimnice.

Sklep predstavnikov občinskih in mestne Zveze sindikatov pa je, da takšna oblika akcije reševanja delavčevega življenjskega standarda nikakor ne more biti edina in bo potrebno poiskati v prihodnje trajnejše oblike in sistemske rešitve posredovanja živil, kurjave in drugega. Vprašanje preskrbe prebivalstva sega od vprašanj energetike, ustreznih javnih skladišč, hladilnic, do gradnje ustreznih kleti ob stanovanjih za delavce.

J. D. D.

Na tapeti so spet Murgle

Svet za urbanizem in gradbene zadeve pri občinski skupščini Vič-Rudnik s svojim predlogom mestnemu svetu za urbanizem, naj le-ta sprejme zazidalni načrt VS 103 – Murgle, ki so ga malce spremenili in dopolnili, spet sprožil razprave okoli Murgel. Murgle oziroma njih zazidava je vroča tema, o kateri smo že večkrat obširno pisali, vendar zadeva še vedno ni zadovoljivo rešena. Kdo kaj zastopa in kdo komu nasprotuje, pri vsej zadevi menda ni nikomur jasno. Dejstvo je, da prvotni program izgradnje Murgel ni izpolnjen tako, kot je bil programiran. Kdo je krivec, pa skušajo ugotoviti ne le novalci oziroma njih društvo, temveč tudi strokovne službe in drugi. Mnenja arhitektov okoli vsega tega so si različna in očitno se tudi dve izmed strani ne strinjata v celoti.

Tako so bile planirane Murgle, je pojasnil eden prvotnih stanovalcev Istvan Gedei. „Murgle so planiran urbani kompleks poceni montažnih hiš v vrsti in ne le nekaj dodatnih poceni hiš ob robu, kot to predvideva sedanja sprememba (že spremenjenega načrta v primerjavi s prvotnim programom – op. pisca). V Murglah je po zamisli sedanjih načrtovalcev prostora še za 800 novih stanovanjskih hiš, kar je za Ljubljano velika in upoštevanja vredna cifra. To bi povrhu vsega lahko realizirali v dveh ali treh letih. Pred dvemi leti je mestna skupščina sprejela program gradnje montažnih hiš v Murglah, sedaj pa je zavrnilo mesto gradnjo intervencijskih hiš Pionirja. Z montažnimi hišami bi rešili stanovanjsko vprašanje, obenem pa omogočili sektor poceni in hitre industrijske gradnje. Leta 1965, torej na začetku izvajanja programa izgradnje Murgel, se je investitor – poslovno združenje IMOS – obvezal pri občinski skupščini Vič-Rudnik, da bo do leta 1971, to je v petih letih, zgradil na tem področju 1050 enodružinskih montažnih hiš. Izvajanja objektov se je res začela v tem letu, toda v štirih letih je investitor zgradil le 146 stanovanjskih hiš, torej komaj sedmino. Po letu 1969 pa se je dinamika še bolj upočasnila, saj so prešli na klasično zidavo razkošnejših in dražjih hiš. Tako je po letu 1969 hitrost zazidave 17 objektov na leto. Obenem pa so vsi objekti zgrajeni brez zazidalnega načrta, kakršnega zahteva zakon. Strokovna služba občine je nezakonito izdajala gradbena dovoljenja kljub poprej sprejetega odloka o zazidavi celotnega območja Murgel. Posledica je stalno spreminjanje načrtov.

Od predvidenih obljubah bodo zgradili ustrezne „cenejše" hiše šele v letu 2000, ko naj bi bila zgrajena prva. Takih hiš naj bi bilo 600. Sedaj rastejo na tem območju same razkošne hiše, ki so nedosegljive tistim s poprečnim letnim dohodkom. Protesti občanov in zbori volivcev nimajo moči, da bi preprečili samovoljo strokovnih služb ter samovoljno graditev stanovanj za tujce. Murgle so sedaj rezervat enega podjetja, konkretno je investitor IMOS, delavstvu pa SGP Grosuplje, ki ni zainteresirano za pospešitev gradnje in s tem tudi za pocenitev hiš. To bi bilo treba spremeniti s tem, da bi omogočili konkurenco več podjetij, ki bi gradila v Murglah. To poskuša novomeški IMOS, ki si išče s svojimi intervencijskimi hišami mesto pod soncem med že obstoječimi interesnimi sferami v Ljubljani. Namesto bornega števila 32 hiš, pa še te mesto ne dovoli, bi lahko na tistem prostoru zgradili otroški vrtec iz že zbranega samoprispevka občanov, saj je prostor naravnost idealen. Vrtec je južnemu robu Ljubljane nujno potreben, saj sedanja dva ne zadostujeta. Sedaj, ko je naselje zgrajeno šele do petine, čaka na sprejem v vrtec 300 otrok s področja že obstoječih dveh vrtcev.

Zemljišče je komunalno že urejeno in bi stanovanjske intervencije potrebovale, sodim milo rečeno jemali štirimilijonski komunalni prispevek, če bi jim obračunali za že urejeno zemljišče. (Vprašanje je seveda, kdo je plačal to komunalno ureditev. Verjetno bi mu morali ta denar povrniti in bi torej bilo delo komunalnega prispevka popolnoma upravičeno. – op. pisca)

Tako torej ena od prizadetih strani, ki jo vedno najbolj vneto zastopa tovariš stanovalcev Ištvan Gedei. Kako bo poslej v Murglah, pa je razpravljal svet za urbanizem občine Vič-Rudnik ob sprejemanju predloga spremenjenega zazidalnega načrta Murgel.

V sedanji tretji fazi izgradnje Murgel bodo zgradili po predlaganem spremenjenem zazidalnem načrtu okoli 600 hiš. Prvotni namen cenene gradnje so skušali uresničiti z gradnjo 32 intervencijskih hiš, ki naj bi jih zgradilo slovensko gradbeno podjetje Pionir. Taka hišica bi veljala brez komunalnega prispevka okoli 160 tisočakov. Ceno kvadratnemu metru take hiše pa bi lahko še znižali, če bi znižali komunalni prispevek. Sedanji komunalni prispevek znaša okoli 40 tisočakov, če bi ga znižali, pa bi lahko znižali ceno kvadratnemu metru intervencijske hiše tudi pod tri tisočake. Zanimanje za te hiše je bilo precejšnje in svet dopušča možnost, da bi jih v naslednji fazi le zgradili. Nikjer namreč ni rečeno, da bi morali v naslednji fazi graditi le en tip hiš v naselju Murgle. Na južni strani, kar je vprašanje, če je najboljša rešitev, bodo zgradili garaže, vendar posebnega tunelskega tipa. Take garaže so mnogo racionalnejše, saj je za njih potrebno le malo prostora in bodo lahko dobili tu garaže ne le novi prebivalci naselja, temveč tudi stari, ki so zdaj brez garaž, saj je pomanjkanje le teh precejšnje.

Vsekakoli predloga gradnje intervencijskih hiš pa je bilo že v začetku takoj nekaj težav, saj se je LUZ nekako ogradil od njih. Na LUZ niso bili pripravljeni vrisati intervencijske hiše v načrt, temveč so se postavili na nevtralno stališče, da o tem niso naredili drugega kot obvestilo priloženemu načrtu, čeprav je idejo za vrtec na tem mestu dal ravno LUZ. Stanovalci Murgel pa niso bili naklonjeni intervencijskim hišam na tem prostoru, ker bi radi tam gradili vrtec. Sedanje razmere pa, kot je znano svetu za urbanizem kot strokovni službi, kažejo na to, da je vrtec tam nepotreben. V naslednji fazi izgradnje naselja bodo zgradili še en vrtec, pa tudi nekaj že obstoječih menda zadostuje, saj je število prebivalcev manjše, kot so to prvotno načrtovali. Gostota naseljenosti bi se predvidoma povečala le v predelu, kjer bi gradili Pionirjeve intervencijske hiše. Sedaj pa še to odpade. Svet za urbanizem meni tudi, da bi bila gradnja vrtca na kraju, ki ga imenuje Gedei, neprimerna zaradi bližine zelo prometne ceste. Svet namreč teži za tem, da bi otroke čim bolj oddaljil od prometnih žil, ne pa, da bi zgradili vrtec tik ob prometni cesti.

Za kakršnokoli gradnjo se bodo že odločili, v Murglah bodo morali pohiteti z gradnjo. Doslej so zgradili na leto le nekaj deset objektov, čeprav bi moralo biti naselje že gotovo. Seveda pa bi moral graditelj graditi cenejše hiše. Stanje bi se gotovo bistveno izboljšalo tako glede cene hiš, kot hitrosti njihove izgradnje, če bi omogočili na tem področju konkurenco gradbenih podjetij.

MILOVAN DIMITRIČ

Ali res nismo več varni?

Dne 1. 9. 1973 sem s sorodniki prišel okoli 23.30 v Gostilno STRAH na Škofljici. Naročili smo liter vina in ga hoteli spiti v prijetnem vzdušju, saj smo proslavljali vesel dogodek.

Žal pa je bilo vzdušje hitro pokvarjeno, ker smo bili ves čas nadlegovani od strani treh mlajših gostov, ki so sedeli za svojo mizo v istem prostoru.

Prijazni lastniki gostilne smatrajo nadlegovanje gostov za vsakdanji dogodek, saj očitno niso smatrali za potrebno, da se vmešajo in zaščitijo naše omizje.

Ob odhodu iz gostilne so nas omenjeni gostje fizično napadli, tako da je naša teta dobila težko telesno poškodbo in je morala iskati zdravniško pomoč v kliničnih bolnicah. Skušali smo ji nuditi prvo pomoč pred gostilno, zato sem stekel proti vratom in prosil za vodo in dovoljenje, da pokličem milico in zdravnika ali reševalce. Osebje pa me je izrinilo skozi vrata in jih zaprlo, zato sem trkal še na okno. Takoj so pogasili luči, češ da je čas obratovanja potekel in da se jih dogodek ne tiče, telefona pa nimajo.

Tudi sam sem bil lažje poškodovan, vendar sem odšel telefonirat v javno telefonsko govorilnico pred Gramexom. V ilustracijo pa povem, da gostilna ima telefon in sicer številko 314-919.

Zato svetujem mirnim gostom, ki bi se z družino ustavili v omenjeni gostilni, da prej dobro premislijo, preden bi se tu ustavili. Lahko se jim namreč zgodi, da jim bo osebje gostilne v primeru incidenta pred nosom zaloputnilo vrata, pa čeprav bi prosili za prvo pomoč, katero so dolžni nuditi svojemu bližnjemu prav vsi občani.

ALBIN KRNC

Ne samo ozimnico, ampak tudi drva si je treba pravočasno priskrbeti!

Razstava, ki veliko obeta

Polhov Gradec je bil v soboto, 8. septembra, prizorišče kmetijskega praznika za vse območje Polhograjskih Dolomitov. Lepo sončno vreme je pripomoglo k popolnemu uspehu kmetijskega praznika – razstavi svetlolisaste govedi. Razstavo si je ogledalo veliko ljudi iz bližnje in daljne okolice, kakor tudi iz sosednjih občin. Hkrati je predstavljala pregled dosežkov in nadaljnje usmeritve, kot sta poudarila tudi slavnostna govornika ing. Korbar – predsednik Sob in ing. Pust.

Razstavo svetlolisastega goveda so pripravili: občinski sklad za pospeševanje kmetijstva, kmetijski zavod Ljubljana in Ljubljanske mlekarne. To je bila prva razstava v tem kraju in gotovo ne zadnja, saj razgiban teren nudi naravne pogoje za razvoj živinoreje. To dokazuje tudi število gospodarstev na tem območju (765), ki že sedaj redijo govedo in imajo hleve velike za 30 glav. Živinorejska tradicija je tu doma, vendar brez znanja in dobrega plemenskega materiala ni napredka. Te resnice se živinorejci tega kraja dobro zavedajo, saj so že pred vojno hodili po znanje na kmetijsko šolo Grm pri Novem mestu, kakor tudi danes, ko sklad štipendira 6 bodočih gospodarjev – kmetovalcev. Znanje, ki ga tako pridobivajo, koristi širša okolica. Nemalo zaslug pri dvigu kvalitete ima dober plemenski material, ki so ga uvažali iz Švice. Kmetovalci so organizirali prve mlekarske zadruge. Njihovo delo so prevzele kmetijske zadruge, ki so organizirale molzno kontrolo, uvajale selekcijsko službo in umetno osemenjevanje. Svoj doprinos je dala k razvoju veterinarska služba s preventivno in kurativno dejavnostjo. Posebej velja omeniti tov. Mačka, ki je kot osemenjevalec v vsakem času in vremenu obiskoval kmetije za kmetijo in opravil pionirsko delo pri osemenjevanju.

Ljubljanske mlekarne so prek TOZD Kooperacije prevzele in močno razširile odkupno mrežo mleka, saj je danes na tem območju 22 zbiralnic, ki so v letu 1972 odkupile 1,500.000 litrov mleka. Količina odkupljenega mleka iz leta v leto narašča. Kooperacija skrbi za redovniško službo. Vpeljana je tako zvana „B" metoda, njihova želja pa je, da pridejo čimprej do „A". Za dosego vsega tega je bilo potrebno veliko naporov, ki tudi v prihodnje ne bodo odsotni.

Na razstavi je sodelovalo 30 kmetov s 65 kravami in 8 telicami. Žal se zaradi nevarnosti bolezni slinavke in parkljevke razstave ni udeležilo TOZD Kmetijstvo, obrat Barje Ljubljanske mlekarne. Kmetijski zavod je pokazal dva bika plemenjaka, ki dajata seme na to področje. Strokovna komisija je ocenila vso čredo na podlagi podatkov o proizvodnosti in fenotipu. Iz prve skupine je bilo nagrajenih 5 krav. Prvo mesto in s tem nagrado in častni zvonec si je priborila krava „Liska" last rejca Ivana Ovna – Dobrova 39, ki je dala v standardni laktaciji 4453 l mleka. Drugo nagrado je dobila krava „Liska" last Matevža Koširja iz Šentjošta, ki je dala 4392 l mleka, tretjo nagrado je prejela krava „Šeka" last Fanike Žakelj iz Šentjošta s 4302 l mleka, četrto nagrado je prejela krava „Pirha", last Janeza Žaklja – Planina 3 s 4060 l mleka in peto nagrado krava „Runa" last Jožeta Slavša s Somotorca. V drugi skupini so bile nagrajene še tri krave in dve telici.

Ljubljanske mlekarne so posebej nagradile 6 kmetovalcev – kooperantov, ki so v preteklem letu oddali največ mleka. Kooperacija je nagradila 3 kooperante, ki so v preteklem letu spitali največ govejih pitancev za meso. Pri nagradah je sodelovala Zavarovalnica Sava s preventivnimi paketi.

Posebej velja omeniti organizatorsko razumevanje, ki ga je pripravljalni odbor znal ustvariti med vsemi sodelujočimi. Prireditelj je za to priliko izdal ličen katalog, ki bo rejcem tudi v prihodnje nudil orientacijo pri nabavi plemenskih telic.

Brez dvoma si takih predstav želimo tudi v prihodnje in drugih krajih.

Ing. LOJZE HABJAN

zivno vzdrževane, prometno manj pomembne ceste so tudi manj vzdrževane.

V lanskem letu je občinska skupščina bistveno povečala sredstva za vzdrževanje cest. Sredstva občinskega proračuna in sredstva, ki so pripadala občini od prenešenih cest bivšega III. reda, so v letu 1972 znašala za vzdrževanje cest 4,800.000 dinarjev.

V letošnjem letu je občinska skupščina prevzela iz pristojnosti krajevnih skupnosti še ca. 30 km cest. Te ceste nimajo predpisanih elementov lokalnih cest (širina cestišča, utrditev cestišča, nosilnost mostov itd.), poleg tega pa zaradi terenskih razmer zahtevajo visoka sredstva za vzdrževanje. Te ceste bo možno le postopoma prilagajati lokalnim cestam.

Ob upoštevanju novo prevzetih cest ter odobritvi povišanja osebnih dohodkov cestarjem, bo letos manj sredstev na razpolago za vzdrževanje cest, kot v lanskem letu, kljub temu, da skupna sredstva znašajo 5,000.000 dinarjev.

V letu 1972 se je izboljšalo vzdrževanje cest. Tudi na zborih volivcev je bilo manj kritike na račun vzdrževanja cest, kot v preteklih letih. Če bomo v letošnjem letu želeli obdržati vzdrževanje vsaj na lanskoletni ravni, se bosta morala tako občinska služba kot Komunalno podjetje Vič potruditi ter smotrno in racionalno trošiti sredstva, uspelo pa nam bo le, če bodo ugodne vremenske razmere.

Gradnja novega Karlovškega mostu

Občinska skupščina je že več let opozarjala republiške in mestne organe na nujnost izgradnje Karlovškega mostu. Čeprav je most na teritoriju naše občine, ga nikakor ne moremo šteti v občinsko pristojnost ter dolžnost občine, da rešuje ozko prometno grlo na mostu, ker ga povzroča predvsem tranzitni promet. Da bi pospešila pričetek gradnje mostu, je naša občinska skupščina lani sklenila, da bo prispevala nekaj sredstev za pripravljalna dela gradnje mostu, če bosta tudi Cestni sklad SRS in občina Center prispevala sredstva. Cestni sklad SRS je lani namenil 1,000.000 dinarjev, občina Center in naša občina pa vsaka po 300.000 din. S temi sredstvi so bila kupljena nadomestna stanovanja za preselitev stanovalcev iz hiše Dolenjska c. 2.

Republiška skupnost za ceste je lani sprejela v svoj srednjeročni program izgradnjo mostu. Prve kalkulacije kažejo, da bo most stal okoli 30,000.000 dinarjev, Republiška skupnost za ceste pa je v svojem programu predvidela le 15,000.000 din, za ostali znesek pa predvideva pomoč naše občine, občine Center ter mestne skupščine.

Letos imamo le 1,100.000 dinarjev za rekonstrukcijo cest. Od tega zneska naša občina ne more prispevati sredstva za reševanje problema Karlovškega mostu. Vprašljivo je tudi, če bo občina lahko v prihodnjih letih kaj prispevala, če bo razpolagala le s proračunskimi sredstvi.

Glede pripomb, naj se gradi Karlovški most namesto bazena, moramo pojasniti, da je zimski bazen že v gradnji. Investicije mestnega pomena določa mestna skupščina. Predloge zborov volivcev, ki se nanašajo na gradnjo Karlovškega mostu in zimskega bazena, smo posredovali mestni skupščini.

Zahtevki zborov volivcev za dodatna sredstva

Na večini zborov volivcev je bilo sklenjeno, naj se iz sredstev proračuna dodelijo dodatna sredstva krajevnim skupnostim za konkretna investicijska vlaganja v komunalo. Skupen zahtevek za dodatna sredstva je 960.000 dinarjev, ne da bi upoštevali tudi tiste zahtevke, ki niso bili izraženi z zneski.

Pri sprejemanju proračuna, zahtevkom za dodatna sredstva ni bilo možno ugoditi. Ugodili bi lahko le, če bi predlagana sredstva pri kateri postavki proračuna znižali. Ker to ni bilo možno, je občinska skupščina sklenila, naj pristojni organi prouče zahtevke krajevnih skupnosti, ki niso bili odobreni, jih razvrsti v prioritetni vrstni red, glede na nujnost posameznega zahtevka, svet za družbeni plan in finance pa bo med letom glede na dotok sredstev v proračunu in glede na sredstva rezerve proračuna odobraval krajevnim skupnostim sredstva za kritje predlaganih investicij.

Sredstva za sofinanciranje programov krajevnih skupnosti

Več zborov volivcev je predlagalo rekonstrukcije in asfaltiranje cest. Že uvodoma smo pojasnili, da bodo letošnja sredstva za rekonstrukcije cest v glavnem porabljena za dokončanje programa iz prejšnjega leta, v letošnji program nam je uspelo vključiti le tri objekte.

Poleg že razporejenih sredstev imamo letos na posebnem računu sredstev za ceste 900.000 dinarjev, ki še niso razporejena. Ta sredstva so namenjena za sofinanciranje programov krajevnih skupnosti. Če se krajevna skupnost odloči za ureditev določene ceste ter zbere od občanov 40 % vrednosti investicije, bo iz navedenih nerazporejenih sredstev sofinancirano 60 % stroškov ureditve ceste. Ta sredstva so namenjena predvsem za urejanje manj prometnih cest, ki še dalj časa ne bi mogle biti vključene v občinski program rekonstrukcij cest, ureditev ceste pa predlagajo občani in so pripravljeni sodelovati pri ureditvi ceste.

Vse dodatne predloge zborov volivcev za rekonstrukcije cest bo v letošnjem letu možno reševati le v okviru navedenih sredstev.

Vzdrževanje javne snage

Med vzdrževanje javne snage spada tudi čiščenje asfaltiranih cest in ulic ter luženje makadamskih ulic. Po določilih statutov mestne in občinske skupščine financira to dejavnost mestna skupščina, dela pa opravlja Komunalno podjetje „Snaga". Mestna skupščina sprejema program del in naroča dela v skladu z razpoložljivimi finančnimi sredstvi, ki pa so tudi omejena.

Med vzdrževanje javne snage spada tudi odvoz smeti in odpadkov. Tudi to dejavnost opravlja podjetje „Snaga", ki je za razvoj te dejavnosti sprejelo srednjeročni program. Ta program, ki ga je potrdila mestna skupščina na podlagi poprejšnje obravnave na krajevnih skupnostih in občinski skupščini, predvideva razširitev območja odvoza smeti na periferne predele Ljubljane. Tako bodo lahko postopno odpravljena divja odlagališča smeti na območjih, kjer je ta problematika najostrejša.

Prekopi cest

Prekopavanje cest je posledica intenzivnejše stanovanjske graditve in odpravljanja komunalne deficitarnosti. Za vsak prekop si mora posamezni investitor izposlovati posebno dovoljenje od upravnega občinskega organa, v katerem so predpisani pogoji za zagotovitev normalnega in varnega prometa za čas opravljanja prekopa ter pogoji za tehnično izvedbo prekopa. Če investitor izpolnjuje pogoje, predpisane v odločbi, kontrolira cestna inšpekcija pri Upravi inšpekcijskih služb mestne skupščine, ki pa pri svojem delu ugotavlja poleg drugih nepravilnosti tudi precej nedovoljenih prekopov, ki jih izvajajo investitorji črnih gradenj. Ti prekopi ne samo, da so nestrokovno izvedeni, ampak povzročajo tudi trajne poškodbe na cestišču ter s tem ogrožajo varnost prometa. Ugotavljamo pa, da so črni prekopi v upadanju, odkar je v veljavi novo zakonsko določilo, ki predvideva izredno visoke kazni za komunalna podjetja, ki bi izvršila priključek na svoje omrežje. Posameznim zborom volivcev želimo odgovoriti še na konkretna vprašanja, kolikor niso zajeta v prvem delu odgovorov.

ZBOR VOLIVCEV RUDNIK

Po generalnem planu urbanističnega razvoja mest Ljubljane je zemljišče ob železnici, na katerem bi prebivalci želeli postaviti garaže, določeno kot rezervat za železnico. Tega zemljišča železnica ni pripravljena odstopiti, ker ga ima po svojem razvojnem programu namen izkoristiti za svoje potrebe.

ZBOR VOLIVCEV TRNOVO

Ureditev cest v zgornjem delu Trnovega je odvisna od stanovanjske izgradnje in realizacije zazidalnega načrta. Zazidalni načrt nekatere ulice ukinja, predvideva pa nove. Nova cestna povezava med Riharjevo cesto in Trnovskim pristanom bo nujna, brž ko bodo pričeli s stanovanjsko izgradnjo na tem predelu, ker je preko današnje Ceste v Mestni log predviden večji stanovanjski blok.

Že v uvodnem delu smo pojasnili, da je bilo možno v letošnji program rekonstrukcij cest sprejeti rekonstrukcijo le treh cest, ki imajo širši prometni pomen. Iz cestnih sredstev v letošnjem letu ne bo možno asfaltirati niti ceste od Trnovskega pristana do Riharjeve ceste, niti po predlogu zbora volivcev Švabičeve in Borsetove ulice.

Zazidalni načrt današnjo Švabičevo ulico ukinja, prestavljen je tudi del Borsetove ulice. Lokacijska dokumentacija za cestno povezavo je naročena.

ZBOR VOLIVCEV KOLEZIJA

1. V letošnjem programu imamo delno ureditev javne razsvetljave ob Cesti v Mestni log.
2. Trgovina ob spomeniku NOV je že v gradnji.
3. Skupščina mesta Ljubljana pripravlja odlok o kriterijih za standardno stanovanje. Pri gradnji stanovanj bodo imela družbeno podporo (razne kredite) le stanovanja, ki bodo grajena v okviru standardnega stanovanja.

(Nadaljevanje in konec prihodnjič)

Verske skupnosti v osnutkih ustavnih določil

V osnutkih zvezne in republiških ustav je v poglavju o svoboščinah, pravicah, dolžnostih in odgovornostih človeka in občana dano posebno mesto in jamstvo svoboščine človeka in občana glede opredelitve za neko od veroizpovedi ali odklonitev. Jasno je zapisano, da je veroizpoved človekova zasebna stvar in tudi, da svojo versko zasebnost lahko izraža v izbrani verski skupnosti pod pogoji svobodnega opravljanja verskih zadev in verskih obredov – ta se seveda, v skladu z ustavo in zakoni tudi v sodobni zasmoupravljavski socialistični družbi že izvajajo.

Verskim skupnostim omogočajo predlagani osnutki ustav organizacijo verskih šol samo za duhovnike, ker je povsem naravno, da se za te lahko odločajo le polnoletni občani, torej tisti, ki jim družba že priznava zrelost. Zagotovo je, da mlajši občani niso še sposobni povsem presojati svetovnonazorsko in izkušeno ter bi se odločali le pod takšnimi ali drugačnimi psihičnimi družinskimi pritiski.

Znano je, da se verska opravila katerekoli verske skupnosti opravljajo v posebno prirejenih prostorih zato, da ne bi motili zbrani verniki drugih občanov. Tudi nova ustava pušča verskim skupnostim v mejah zakona lastninske pravice na nepremičninah.

V primerih, ko vera ni več zasebna zadeva človeka – vernika, ampak se jo obravnava kot obliko in vrsto družbeno proizvedene zavesti in posebno obliko zgodovinsko pogojene kulturne tradicije in družbene zavesti, ki se ohranja npr. v umetniških stvaritvah (umetniške slike, kipi, okrasna rezbarija, ikone, pesmi, zapisi in arhitekturno zgodovinske zanimive zgradbe), družbena skupnost ščiti z zakonom in materialno podpira verske skupnosti v naporih za ohranitev zgodovinskih spomenikov in umetnin.

Ob tem je potrebno poudariti, da jamčijo ustavna določila enakost in enakopravnost vseh verskih skupnosti pred ustavo in zakonom, s čimer so še posebno označena dejanja, usmerjena na razpihovanje verskega sovraštva in verske nestrpnosti kot protiustavna in hudo kazniva.

Brž ko povzamemo, da je delovanje verskih skupnosti in človekova veroizpoved zasebna stvar, se moramo zavedati, da verske skupnosti in njihovi predstavniki (dostojanstveniki, duhovniki, imami, svečeniki, menihi, nune) ne morejo in ne smejo delovati in se usmerjati v delo, ki je naloga družbenih samoupravnih institucij in te prevzemajo skrb za reševanje družbenih problemov; te samoupravne družbene ustanove so sestavni del občanove solidarnosti za gradnjo materialnih osnov razreševanja družbene problematike. Tako ta problematika ni niti občanova zasebna stvar, še manj pa stvar neke verske skupine in skupnosti. Zasebna stvar človeka – vernika organiziranega v neki verski skupnosti je le npr. udeležba skupinskega ali pa intimnega sakralnega doživljanja in podobno.

Ob razpravah osnutkov ustavnih sprememb v zvezi z delovanjem verskih skupnosti ne moremo prezreti stanja v Sloveniji. Pri nas se poskušajo na različne načine uveljaviti druga prek druge verske skupnosti, kot so: islamska verska skupnost, srbska pravoslavna cerkev, slovenska evangelistična cerkev, rimskokatoliška cerkev in Cerkev (kot klerikalno politična organizacija), slovenska starokatoliška cerkev, krščanska adventistična cerkev, baptistična cerkev, vrhovno vodstvo teozofske šole, krščanska verska skupnost jehovih prič, kopti, anglikanska cerkev, svobodna binkoštna cerkev in druge, ki lahko bivajo na Slovenskem, četudi nemalokrat rušijo tudi načelo enakosti in enakopravnosti.

V vse pore življenja v naši republiki se še posebno močno vpija prav rimskokatoliška cerkev in Cerkev, ki s svojim delovanjem kot oblika in vrsta verske skupnosti in organizacija daleč presega interes svojih vernikov. Posega v družbenopolitično življenje slovenske samoupravne družbe zlasti na prostoru vzgoje in izobraževanja, socialno zdravstvenih in socialnih problemov, v prostor rekreacijskih in športnih dejavnosti, v prostor organiziranega razvedrila in kulturnih dogajanj, zahteva soodločanje v zadevah urbanistične politike itd. Znano je, da v nemalo „farnih" območjih zbirajo gradbene materiale (cement, les, opeko) in večje „prostovoljne" denarne prispevke pod tiho, prikrito in tudi glasno grožnjo z oporekanjem ter kazanjem s prstom prek prižnic na tiste vernike – občane, ki se v take „zbiralne akcije" ne vključujejo.

Delovanje verskih skupnosti moremo omejiti na obdobja v vseh časih, ko je rasla in dorasla sodobna Jugoslavija in Slovenija. Zgodovina z dokazi natančno opredeljuje vlogo in pomen verskih skupnosti in njenih predstavnikov. Verske dostojanstvenike praviloma najdemo vedno med zatiralci delavskega razreda in blagoslavljavci orožja žandarjev, kasneje v vlogi izdajalcev ljudstva od bele garde, domobrancev, četnikov do ustašev. Naj tudi ob ustavnih razpravah zapišemo to, kar so zapisali talci v enem izmed svojih poslednjih pisem na steno celice: ...veš mama, sto življenj, če bi mi jih dala, bi bilo premalo, da ti opišem vse, kar sem doživel tu, v Begunjah ..."

Mnogi predstavniki verskih skupnosti prepričujejo občane – vernike, češ da čas prekriva vse rane itd. Mi, ki smo še žive priče srhljivih dogodkov med narodnoosvobodilno borbo in ljudsko revolucijo, se ob osnutkih ustavnih določb zavedamo, kam pelje vmešavanje v družbenopolitične zadeve – nazaj k že znanim dogodkom iz bližnje zgodovine!

Razumljivo je, da nobena ustava, kjer je cerkev (pri nas: verske skupnosti!) ločena od državnih funkcij (pri nas: od družbenosamoupravnih!) ne more natančno opredeljevati obseg, prostor in domet verskih opravil. To je naloga ustreznega zakona o delovanju verskih skupnosti v vsaki republiki in zvezi. Tega bo ob novih ustavah potrebno sprejeti z občutkom za svoboščine, pravice, dolžnosti in odgovornost.

JOŽE DERNOVŠEK-DUŠAN

Jubilej baletne šole Trnovo

Le malo občanov je seznanjeno z delovanjem baletne šole Trnovo, ki deluje pri KUD „France Prešeren". Le ta je prav letos slavila 20-letnico obstoja.

Šolo so vodili znani baletni pedagogi. Prva je bila Tatjana Remškar, ki je zaorala ledino na tem kulturnem področju. Po njenem odhodu in kratkem zatišju se je izmenjalo več koreografov. Osvežitev je prinesla nato nova strokovna vaditeljica Milica Buh, ki je s pomočjo takratne predsednice Milice France vzgojila enoten otroški zbor. Ta zbor je dosegal velik uspeh na domačem odru in na gostovanjih po Sloveniji. Snežna kraljica, Narcise in Goli kralj so bile njegove uspešne predstave. Takrat je pristopil k delu tudi Hilarij Lavrenčič, ki je ponudil svoje strokovno glasbeno znanje. Še danes je zvest sodelavec društva. Ko je društvo zapustila Milica Buh, je baletna šola ob pomoči Zveze za kulturo pri občini Vič-Rudnik privabila medse novega koreografa, znanega baletnega solista pri beograjski in ljubljanski Operi Slavka Eržena. Najbolj talentirane učence je začel seznanjati z osnovami baletne abecede. Delo se je bogato obrestovalo, kar pričajo uspele pantomime Čarobna piščal in Sirota Jerica. Glavni solisti sta bili Alenka Okoren in Mirjam Ziherle.

Glasbo za vsa dela baletne šole je napisal tov. Lavrenčič. Zadnja predstava je bila pred domačim občinstvom zelo dobro sprejeta. Delo te baletne šole je pohvalila tudi Lidia Wisiak – ravnateljica srednje baletne šole.

Baletni šoli želimo ob njenem jubileju 20-letnega obstoja še lepih in uspešnih sezon in predstav za otroke.

TOMAŽ ZALAR

OB JUBILEJU

Najstarejša članica DU Ljubljana-Vič, Čepeljnik Jožefa, stanujoča v Zeljarski ulici, je dopolnila 90 let. Težko življenjsko dobo ima za seboj, a je še vedno toliko pri moči, da z zanimanjem spremlja naše današnje življenje. Je trikratna vdova in ima enega sina, ki pa je invalid. Po svojem tretjem možu prejema 959 din pokojnine in ker si sama ne more kuhati, hodi vsak dan v bolnišnico v Trnovo po kosilo. Zelo je v skrbeh, ker nima primernega stanovanja.

DU Ljubljana-Vič se je spominja ob njenem visokem življenjskem jubileju in ji želi še mnogo zadovoljnih dni.

V. M.

Da bi bil naš otrok uspešen v šoli

Odprla so se šolska vrata in že se čuti skrb staršev in učiteljev za otrokov uspeh v šoli. Prvi šolski dan je velik dogodek za novince in starše, saj se pretrga obdobje brezbrižnega otroštva, pričenja pa se novo življenje otroka. V času šolanja ne gre le za pridobivanje znanja, temveč tudi za celovito oblikovanje otrokove osebnosti. Otrokov uspeh je odvisen od lastne strukture osebnosti, aktivnosti in še neštetih drugih činiteljev v otrokovem okolju. Zato je zaželeno, da tudi starši več vedo o otrokovih psihičnih in telesnih sposobnostih in da se v času otrokovega šolanja poglobijo tudi v druge vzroke, ki utegnejo vplivati na otrokov uspeh.

Za učni uspeh je zelo pomembna inteligentnost, bistrost otroka in veselje do učenja. Vemo, da nekatere bolezni, ki jih je otrok prebolel, lahko prizadenejo razvojne možnosti pri otroku. Narava je zelo različno obdarila otroke z naravno nadarjenostjo. Tudi v eni družini niso otroci enaki, razlikujejo se po učni uspešnosti in vzgojni sprejemljivosti.

Starši lahko mnogo storijo, da bi otrok pravočasno razvil svoje naravne sposobnosti. Prav tako ga lahko obvarujejo mnogih neprijetnih stresov v ranem otroštvu. Zelo pomembno je, kako in kje je otrok preživljal zgodnje otroštvo. Dobra predšolska vzgoja v družini in v predšolskih ustanovah se najbolj obrestuje otroku v šolskih letih. Če smo že malemu otroku privzgajali delovne navade in ga spodbujali k vsestranskemu razmišljanju in radovednosti, bo tudi v šoli pokazal zanimanje do učenja in z marljivostjo ter vztrajnostjo lahko dosegel lepe uspehe.

Pri iskanju vzrokov za otrokove neuspehe v šoli strokovnjaki odkrivajo vzroke tudi v neurejenih pogojih otrokovega življenja v družini. Med njimi so najpogostejši: nerazumevanje med starši, razkroj družine, alkoholizem, slabe socialne, materialne in stanovanjske razmere, nizka kulturna in pedagoška osveščenost staršev in podobno. Zamislimo se ob primerih, ki niso osamljeni.

„Bojan je prišel v šolo ves objokan in zaspan. Starša sta se prepirala vso noč. Bojan ni mogel dojeti, zakaj se starša sovražita. Hudo mu je, o tem premišljuje tudi v šoli. Le kako naj se uči? "

„Marjetkin oče se je odselil. Noče živeti z Marjetko in njeno mamo. Zakaj je odšel, kam je odšel, ali se bo še kdaj vrnil – vse to se prepleta v Marjetkinih mislih noč in dan, teden in mesec ... Tako tiha je postala, da so še sošolke pozabile nanjo."

„Mihčev oče se je vrnil kasno ponoči iz gostilne pijan. Pretepal je mamo in kričal nad otroki. Sredi noči so zbežali k sosedovim. Koliko strahu v tej nemirni noči je nosil v sebi otrok. Le kako naj bo zbran pri pisanju matematične naloge? "

„Nataši je bilo 14 let, ko sta se starša ločevala. Sodnik je vprašal Natašo, pri kom bi želela živeti, pri materi ali očetu. Oba starša je imela rada, zato je z jokajočim glasom zahtevala „hočem oba". Njena prošnja je bila zaman. Zardi ločitve staršev je ponavljala sedmi razred osnovne šole, čeravno je bila vsa leta odlična in prav dobra."

„Andrej skoraj staršev ne pozna. Že dojenčka so odnesli k stari mami in tam je še danes. Obiskuje že 4. razred osnovne šole. Starša sta zaposlena v tujini. Včasih pišeta, tudi denar in igrače pošljeta. Andreja obiščeta komaj vsako leto enkrat. Vselej ob obisku se Andrej fotografira s starši in tako ima v svojem albumu 11 spominov na starše. V resnici pa svojih staršev ne pozna. Starša pravita, da v tujini služita denar za novo hišo, avto in še kaj. Kdo ve, ali bo Andrej v tisti obljubljeni lepi novi hiši vzljubil starše in oni njega? "

Tako bi lahko še in še naštevali in tako odkrivali tudi vzroke, ki vplivajo na otrokov uspeh in vzgojo.

Dober učenec mora biti tudi srečen otrok.

Če smo se odločili za starševstvo, se moramo mnogim stvarem in osebnim ugodnostim odpovedati. Otrok ne potrebuje le kotička za učenje, spanje, hrano in denar, predvsem potrebuje nas – starše. Zato poskrbimo, da bo otrok občutil vso našo ljubezen in skrb, zagotovimo otroku topel, pa čeprav skromen dom.

Angelca Žiberna

Nekaj pa že znamo, mar ne? – pravijo mlade baletke s Trnovega.

Komunalno podjetje Vič je pričelo z rekonstrukcijo Jadranske ceste konec avgusta in sedaj so dela že v polnem teku. Jadranska cesta je bila v zadnjem času preobremenjena, posebej še, odkar so po njej speljali avtobusno progo. Gost promet je pustil vidne sledove na cestišču in bodo zato pri rekonstrukciji položili novo plast asfalta. Rekonstrukcija bo veljala po predračunu okoli 80 starih milijonov. Poleg tega, da bodo položili nov asfalt, pa bodo cestišče tudi razširili, kar je nujno potrebno. Križišče z Jamovo cesto, ki je bilo doslej najbolj nevarno križišče v mestnem delu občine, pa bo posebej urejeno s semaforjem. Dosedanja praksa dveh velikih zaporednih znakov STOP se ni obnesla, saj so nesreče sledile dnevno. S semaforjem bo tega konec. (Foto: M. Dimitrić)

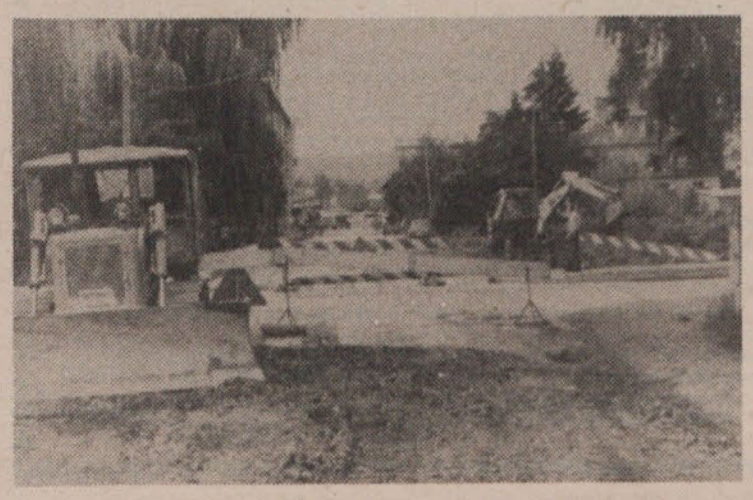

OBJAVA

DPD Svoboda-Vič, Zavetiška 3, vabi občane, ki imajo veselje do igralstva in petja, da se vključijo v našo igralsko družino oziroma pevski zbor. Prijave sprejemamo vsak dan od 8. do 12. ure v pisarni KS Malči Belič ali po telefonu 61-708.

Istočasno razpisujemo honorarno mesto gospodarja DPD Svoboda, po možnosti mlajšega upokojenca.

DPD Svoboda Vič, Zavetiška 3 a

UPOKOJENCI!

DU LJUBLJANA VIČ-RUDNIK obvešča svoje člane, da bodo še izleti ob sobotah in nedeljah kljub odpovedi dosedanjega organizatorja izletov.

Uspelo nam je pridobiti novega veščega člana odbora naše podružnice, da je prevzel to funkcijo.

Prvi izlet bo v nedeljo, 14. oktobra 1973, ob 7. uri. Odhod izpred občine Vič in gimnazije Vič.

Prijave bodo sprejemali v društveni pisarni ob uradnih urah do petka, 5. oktobra.

Smer: Grad Snežnik, Prezid, Čabar, Osilnica, Brod na Kolpi, Kočevje, Ljubljana.

Natančne informacije glede cene dobe udeleženci v društveni pisarni.

V. M.

Glasbena šola, vpis v novem šolskem letu

V novo preurejene prostore stare vile na Emonski cesti 20 je sprejela glasbena šola Vip-Rudnik skupaj s podružnično šolo v Dobrovi in Velikih Laščah okoli 500 učencev. Dislocirani oddelek deluje še naprej kot prejšnja leta v Rožni dolini, Skapinova 4.

Mladi učenci in njihovi starši so pri letošnjem vpisu pokazali največ zanimanja za kitaro, presenetil pa je tudi vpis za klavir. To poudarjam zato, saj prejšnja leta starši še niso mogli kupiti klavirja, medtem ko imajo letos vpisani učenci ta instrument po večini že doma.

Zanimanje za kitaro se veča iz leta v leto. Običajno pa mladi učenci nimajo prave predstave o študiju tega instrumenta, zato zlasti starejši učenci (od 16. do 20. leta) študij opuste že med letom, ali po nekaj letih. Šola namreč poučuje kitaro na klasičen način. Mladeniči, ki si žele v kratkem času pridobiti veliko znanja, tako razočarani izstopajo. Da se izogne osipu, ki povzroča šoli ne samo pedagoške, ampak predvsem finančne težave, šola le izjemoma vpisuje malo starejše učence, vendar napornega 10-letnega študija ne vzdržijo vsi.

Precej učencev se je priglasilo za blokflavto, manj za klarinet in trobento, za pozavno pa se ni vpisal noben učenec.

Poseben problem so godala. Že leta nazaj je ta oddelek v številčnem upadanju. Pojav pomanjkanja pedagogov in orkestrašev se že pojavlja v naših kulturnih ustanovah, saj primanjkuje godalcev v orkestrih opere in Slovenske filharmonije. Zmotno je namreč mnenje, da so ti instrumenti „težji". Vsak instrument zahteva dnevne vaje. Študij godal, violine, čela, kontrabas zahteva le izostren posluh, kar pa nima s pridnostjo nobenega opravka. Brez nič je nič, je dejal neki znani pedagog. Brez prizadevanja ni moči napredovati ne na tem ne na onem instrumentu. Protipropaganda za godala, ki jo ustvarjajo nevedni starši in za njimi njihovi otroci, da ne omenim radia in televizije, delajo slabo uslugo naši nacionalni kulturi. Brez godcev, vsaj zaenkrat, ne more eksistirati noben simfonični orkester niti ne more obujati glasbenih vrednot trajne vrednosti. Zato bo treba takšnemu, nekoliko primitivnemu gledanju na glasbeno vzgojo in posredno na našo glasbeno kultu[illegible] polagoma priti v okov.

Presenetljivo je vpis za solo pe[illegible] tudi nezadovoljiv. Presenetlj[illegible] zato, ker slovi naša občina po odl[illegible] nih zborih in razmeroma dobre[illegible] glasovnem materialu in bi tako [illegible] malo več pevske kulture lahko do[illegible] gli še večje uspehe.

Šola mora „voditi" neko zdra[illegible] politiko glede zasedbe učencev [illegible] posameznih oddelkih in predmet[illegible] Ne sme dopustiti, da številčno p[illegible] obremenjujejo samo nekatere p[illegible] mete. To ima za posledico, da [illegible] zmanjka za določene predmete [illegible] dagogov, medtem ko drugi kva[illegible] cirani pedagogi nimajo dovolj uč[illegible] ur. V letošnjem šolskem letu i[illegible] šola npr. težave prav s kitaro, ker [illegible] iz osebnih razlogov odpovedala s[illegible] bo dva pedagoga. Prav zato je zar[illegible] visoke konjunkture in popraševa[illegible] zelo težko dobiti nadomestilo. To[illegible] bo šola prisiljena nekaj učencev [illegible] sloviti. Tudi limit učnih ur, ki [illegible] lahko dosega posamezni pedag[illegible] ustvarja neugodne razmere. Tu [illegible] smo že pri finančni plati proble[illegible] ki seveda ni rožnat, ne v glasbeni [illegible] v prosvetni stroki. Zato šola ne[illegible] več kot 500 učencev ne bo mo[illegible] sprejeti.

Da ne bi pozabili. Dolžan s[illegible] opozoriti še na en problem, ki [illegible] glasbeno šolo, odkar deluje. N[illegible] delovna skupnost se zahvaljuje sk[illegible] ščini občine Ljubljana Vič-Rudn[illegible] vsem odbornikom in TIS Ljublja[illegible] ki so uvedli potrebo po novih p[illegible] storih in omogočili mlademu ro[illegible] da se glasbeno izpopolnjuje. To[illegible] težko si predstavljamo kovača b[illegible] klešč in kladiva. Tako si ne more[illegible] predstavljati glasbene šole brez d[illegible] rane, ki je zanjo življenjskega p[illegible] mena. Ker šola strokovno uspe[illegible] zasluži po 25 letih obstoja primer[illegible] dvorano, kjer bo sadove svojega d[illegible] lahko prikazovala. Vemo, da den[illegible] je in da denarja ni ... Vendar je p[illegible] membno, kje in za kaj se troši. U[illegible] mo, da je prišel končno čas, da [illegible] dobila tudi neka kulturna ustan[illegible] v občini svoj življenjski prostor. [illegible] pa bo glasbeno-prosvetno življenj[illegible] občini, ki ni na zadnjem mestu v [illegible] šem mestnem območju, še vel[illegible] bolj poživilo. Neke obljube v [illegible] smeri smo že slišali; naj ne bi [illegible] obljubiti in storiti – preveč. Tu [illegible] povedo svojo tehtno besedo [illegible] družbenopolitične organizacije.

CVETKO BUDKO[illegible]

Premalo denarj[illegible] za dom

Prebivalci Roba so zadnje dni [illegible] zaskrbljeni. Njihovi lepi načrti n[illegible] reč groze s padcem v vodo. Vseg[illegible] krive te podražitve, ki so jih p[illegible] dele še posebno hudo. Z m[illegible] odpovedovanja in samoprispevk[illegible] veliko elana, lastnega dela in e[illegible] ziazma so začeli pred časom gra[illegible] kulturni dom. Računali so, da [illegible] gotov za denarce, ki so jih zbrali [illegible] so prišle vmes podražitve in sanj[illegible] hipu konec. Dom je sicer že [illegible] streho in v grobem urejen, ve[illegible] manjka še nekaj stvari, po dom[illegible] povedano manjka teh stvari za [illegible] stara milijona. To pri milijard[illegible] investicijah, ki smo jih navajen[illegible] zadnjem času, res ni veliko, ve[illegible] za prebivalce Roba nepremos[illegible] problem, ki ga ne zmorejo re[illegible] Zato so se odločili, da nekaj den[illegible] naprosijo po delovnih organizac[illegible] če bodo le-te seveda toliko mehk[illegible] srca ob vseh težavah, ki jih imajo [illegible] vratom. Prebivalci Roba si že[illegible] urediti dom do novembra, tako [illegible] bi lahko letošnji rojstni dan [illegible] publike slavili že v novem kult[illegible] nem domu. To bi bilo tudi mogo[illegible] le če bodo naleteli na razumeva[illegible] oziroma pomoč v delovnih orga[illegible] zacijah, saj končno dva milijona [illegible] nekaj velikih delovnih organiz[illegible] resnično ni veliko.

M. [illegible]

Upokojenci iz Notranjih Gorič[illegible]

V nedeljo 12. avgusta je ob [illegible] družnem domu v Notranjih Gorič[illegible] Društvo upokojencev izročilo [illegible] menu novo balinišče.

Pri izgradnji so upokojenci op[illegible] vili preko 700 ur prostovoljnega d[illegible] la. Nekaj sredstev so prispevali [illegible] posamezni občani in obrtniki. Zna[illegible] no finančno pomoč pa je prispev[illegible] republiški odbor DU. Balinišče [illegible] vredno preko 15.000 – N. din. O[illegible] prl ga je upokojenec Franc Kop[illegible] vec, ki ima veliko zaslug pri DU [illegible] tovrstne dejavnosti.

Odkrili so tudi spominsko plo[illegible] posvečeno ustanovitelju akcij Fr[illegible] cu Slugi, ki je tragično preminil p[illegible] pri gradnji balinišča.

Po otvoritvi, ki je potekala v pr[illegible] ničnem vzdušju, so se domače ekip[illegible] balinskega kluba pomerile m[illegible] seboj.

S tem delom so upokojenci dok[illegible] zali, da so še vedno aktivni družbe[illegible] delavci in so lahko za zgled mlad[illegible]

SONJA SOJ[illegible]

PLAVALNI KLUB LJUBLJANA IN NJEGOVIH PETINDVAJSET LET

Pisati 25 let dolgo pot športnega kolektiva pomeni pisati kratko zgodovino. Brskati samo po spominu je nezanesljivo, kajti v 25 letih so mnogi spomini že obledeli; izbrisala so se mnoga imena in pozabili uspehi in neuspehi. Pisani dokumenti kluba obstajajo od leta 1954, ko smo začeli izdajati vsako leto svoj almanah, kjer smo dokumentirali vse važnejše dogodke iz življenja kolektiva. Ta dokumentacija šele danes dobiva pravo vrednost, ko se oziramo 25 let nazaj.

V želji, da zberemo verodostojne podatke tudi za čas od leta 1948 do leta 1954, ko podatkov nismo sistematično zbirali, smo premetali kupe zaprašenih map, zapiskov in časopisnih poročil.

Začetek je bil skromen; z očmi današnjega plavanja prav neznaten. Tekmovalci kluba, ki ga je takrat imenoval Železničar, so prvič zaorali v ledino, ko so se udeležili 7. avgusta 1948 republiškega prvenstva v plavanju in vaterpolu v Murski Soboti. Tudi skakalci so pričeli. Prvi koraki so bili nebogljeni, bili smo brez izkušenj, nismo imeli utečenega sistema dela in tudi bazena še ni bilo. Gostovali smo na kopališču Ilirija, kjer se je takrat zbiralo nekaj deset [illegible]tov in deklet, ki so bili polni entuziazma in volje do dela. Ob [illegible]dnem treningu so tudi sami [illegible]dili klub. Iz podatkov Plavalne zveze Slovenije je razvidno, da je leta 1948 štel naš kolektiv [illegible] članov. To je bil tisti zametek, iz katerega je 15 let kasneje zrasla ekipa, ki je dvakrat zapored osvojila prvenstvo Jugoslavije v plavanju, nekajkrat državno prvenstvo v skokih ter se uvrstila v drugo zvezno vaterpolo ligo. Nekateri posamezniki so se prebili v vrste najboljših slovenskih in jugoslovanskih plavalcev. Pot ni bila gladka, bila je polna trdega dela, neštetih odpovedovanj, veselih in žalostnih dogodkov za tekmovalce, trenerje in vodstvo kluba. Če velja v športu za odliko vztrajnost, skromnost in upornost, potem so veljale prav za prvo generacijo Ljubljane vse odlike. Bili smo mala družina [illegible]senjakov, kateri je bil plavalni bazen drugi dom. Pomembni mejnik v razvoju našega plavalnega kolektiva je bila prav gotovo dograditev plavalnega stadiona Kolezija. Leta 1951 smo na Koleziji dobili svoj življenjski prostor. Pogoji so postali tako v tistih letih skorajda idealni. Kolezija je bila takrat izključno športno kopališče, namenjeno le tekmovalnemu plavanju in vaterpolu. Za trening je bilo tako dovolj prostora in časa, kar nam je zagotavljalo veliko boljše pogoje, kot jih imamo danes. Seveda se je s takšnimi pogoji tudi bistveno spremenilo vse delovanje kluba. Zaživele so plavalne šole, vrste članstva so se potrojile, saj je že v letu 1951 štel naš klub [illegible] sto članov. Formirali smo tri tekmovalne ekipe: člansko, mladinsko in pionirsko. Šele načrtno delo, ki je v pretežni meri težilo za množičnostjo, je v poznejših letih rodilo tudi kvalitetne rezultate.

Leta 1954 smo prvikrat osvojili slovenski plavalni „Olimp". To je bila generacija plavalcev, med katerimi so se nekateri povzpeli že med najboljše tekmovalce v državi. Vaterpolisti so napredovali hitreje, saj so že leta 1951 osvojili republiško prvenstvo. Ta uspeh pa so pozneje še večkrat ponovili. Iz kroga starejših tekmovalcev v skokih v vodo so zrasli trenerji in organizatorji prve skaklne šole v Jugoslaviji. Naši skakalci o tudi prvi začeli z neprekinjenim delom skozi vse leto, s tem, da so tudi v zimski sezoni izboljšali pogoje za trening. Takšno delo je obrodilo mnoga prva mesta, ki so jih osvojili naši skakalci na slovenskih in jugoslovanskih, mladinskih in članskih prvenstvih. Skoraj 20 let so večji del jugoslovanskih reprezentantov v skokih v vodo sestavljali tekmovalci našega kluba.

V plavanju se naše ambicije niso zaustavile. Pričela se je borba za dvig kvalitete v zveznem merilu. Skromni in brez ambicij za osvajanje visokih mest smo vsako leto prihajali na zvezna prvenstva, a venomer smo se vračali s teh tekmovanj bogatejši in z večjimi izkušnjami. In kakor smo se nekaj let nazaj vzpenjali v republiški konkurenci, tako smo se sedaj borili za višja mesta v zveznem merilu. Delo ni bilo lahko; menjavale so se generacije tekmovalcev, menjavali so se uspehi z neuspehi in vedno tudi ni šlo le navzgor. Mnogokrat je prišlo do kriz med plavalci, trenerji in vodstvom kluba, ki pa smo jih premagali s še bolj vztrajnim delom in še večjim elanom.

Drugi preobrat v razvoju našega kluba lahko štejemo leto 1959, ko smo se z osvojenim šestim mestom na zveznem prvenstvu v Kranju uvrstili v zvezno plavalno ligo. Nato smo leta 1962 na jugoslovanskem prvenstvu v Dubrovniku osvojili peto mesto, leto kasneje v Splitu pa smo bili že tretji. Plavalna zveza Jugoslavije nam je leta 1964 poverila organizacijo prvenstva v Ljubljani na plavališču Kolezija. V našem bazenu smo dosegli svoj največji uspeh, ko smo pred domačo publiko kot prva plavalna ekipa iz Slovenije po vojni osvojili jugoslovansko prvenstvo. Leto dni kasneje se nam je obetala še bolj ogorčena borba, kajti mnogi so nam zavidali uspeh in govorili, da je na domačem terenu pač lahko zmagati; vsi „slani" se naj bi namreč v „sladki" Koleziji utopili. v Dubrovniku, kjer je bilo naslednje prvenstvo, smo morali braniti prestiž, ki smo ga osvojili v Ljubljani in mnogi so nam prerokovali polom. Mnogo lažje je osvajati kot že osvojeno braniti. Toda v Dubrovniku smo zmagali in ta zmaga nam bo ostala prav gotovo vsem takratnim plavalcem, trenerjem in vodstvu v nepozabnem spominu. Tri dni trajajoča borba za ponovni naslov državnega prvaka je med našimi plavalci ustvarila takšno vzdušje, da so dosegali nemogoče. Osvajali so prva mesta, premagali vrsto nedosegljivih nasprotnikov in dosegali rezultate, o katerih so le sanjali.

Iz Dubrovnika smo odhajali zmagoslavno s ponovno lovoriko, za katero smo to leto prejeli tudi najvišje republiško odlikovanje v telesni kulturi; Bloudkovo nagrado.

Borba za najvišji jugoslovanski naslov nas je utrudila. Čeprav smo nenehno skrbeli za nov naraščaj, je bila ta skrb le preveč obrobna in zapostavljena ob glavnem cilju, ki je bil vsa ta leta pred nami. Krize so v vsakem športnem kolektivu pogosten pojav; ne sicer nujen, prav gotovo pa so že mnogi kolektivi občutili posledice te neprijetnosti. V zimskem obdobju smo bili vsa leta vezani na skromne pogoje v edinem zimskem bazenu v Ljubljani. Na razpolago smo imeli le določeno število ur, kar pa je komaj zadostovalo za potrebe prve ekipe, ki se je morala za kvalitetne dosežke temeljito pripravljati. Za naš naraščaj je tako zmanjkalo prostora in časa.

Toda vsaka medalja ima dve strani in tako ima tudi ta svojo dobro in slabo. Kriza in kvalitetni padec sta povzročila, da smo pričeli s temeljito vzgojo mladostnih starostnih kategorij. Iz teh najmlajših, ki so pričeli svoje prve korake v vodi takrat, ko je bil naš klub na vrhuncu svoje poti, pa raste danes nova generacija plavalcev in plavalk, med katerimi se posamezniki že vzpenjajo po stopinjah prejšnje tako slavne generacije tekmovalcev.

uspehih se kujejo načrti in želje za večjo prizadevnost.

Predsednik občinskega sveta za telesno kulturo Rudi Kosmač podeljuje najboljšim športnikom in športnim delavcem naše občine priznanje za njihove uspehe v letu 1972.

VADBA TVD PARTIZAN TRNOVO

TVD Partizan Trnovo, Borsetova 2, prične redno vaditi z vsemi oddelki splošne vadbe v ponedeljek, 17. septembra.

Partizan Trnovo ima splošno vadbo za naslednje oddelke:

– ženska deca – od 7. do 10. leta starosti, ob ponedeljkih in četrtkih od 18. do 19. ure;

– pionirke – od 10. do 15. leta starosti, ob ponedeljkih in četrtkih od 19. do 20. ure;

– moška deca – od 7. do 10. leta starosti, ob torkih in petkih od 18. do 19. ure;

– pionirji – od 10. do 15. leta starosti, ob torkih in petkih od 19. do 20. ure;

– mlajše članice in člani – od 20. do 35. leta starosti (rekreacija), ob torkih in petkih od 20. do 21. ure;

– starejše članice in člani – nad 35 let starosti, ob sredah od 18.30 do 20. ure;

V sklopu društva pa obstajajo tudi sekcije košarke, balinanja in orodne telovadbe.

Od spomladi naprej pa je tudi na novo opremljena TRIM dvorana – rekreacija, šport za vsakogar. TRIM telovadnica je na razpolago vsak dan od 17. do 19. ure, ob sredah pa tudi od 20. do 22. ure.

V vse oddelke splošne vadbe vpisujejo vodniki – trenerji posameznih oddelkov pri vadbeni uri.

N. Š.

Pred javno razpravo

Na III. seji iniciativnega odbora za ustanovitev temeljne telesne kulturne skupnosti v naši občini smo 19. septembra pregledali dosedanje delo in se dogovorili za javno razpravo o samoupravnih aktih začasne skupščine. Razprava je bila najbolj živa ob iskanju primerne rešitve za čimbolj pristen delegatski sistem že sedaj ob voljenju začasne skupščine. Iniciativni odbor se je odločil, da preko osnutka statuta skupnosti posreduje v javno razpravo predlog, da bi bila skupščina enodomna, sestavljena iz delegatov delovnih skupnosti (TOZD), krajevnih skupnosti in organizacij s področja telesne kulture. Delegati s teh posameznih področij bi tako tvorili tri delegacije v skupščini skupnosti.

Za izvolitev delegatov bo potrebno opraviti delegatske konference, na katerih bi bili prisotni delegati iz vseh krajevnih skupnosti, delovnih skupnosti in telesno vzgojnih ter športnih organizacij.

Sprejet je bil tudi dogovor, da posredujemo osnutke samoupravnih aktov v javno razpravo od 1. do zadnjega oktobra. Najkasneje do konca novembra pa morajo biti opravljene delegatske konference kot tudi ustanovna skupščina. Nosilci razprave o osnutkih že omenjenih aktov bodo morale biti v krajevnih skupnostih organizacije socialistične zveze, v delovnih skupnostih pa osnovne organizacije zveze sindikatov.

B. L.

Nepremišljena poteza

Z utemeljitvijo, da bo stanovanjsko naselje ob novi Tomažičevi ulici obvarovana pred hrupnim prometom iz bližnje industrijske cone, so urbanisti prekinili Gerbičevo ulico pri Tovarni vijakov. Tako sem bral v Naši komuni.

Toda ta, po mnenju občanov premalo premišljena prekinitev, celotnemu naselju več škoduje kot koristi. Naj navedem nekaj razlogov.

Urbanisti v vseh mestih stremijo po vzporednicah, krožnih in povezanih cestah. S to prekinitvijo pa je vnaprej onemogočena kakršnakoli pametna rešitev za avtobusni mestni promet, ki ga bo naselje kmalu zahtevalo.

Iz mesta je onemogočena druga cesta, ki bi ob elementarnih nesrečah omogočila hiter dostop gasilskim in reševalnim vozilom. Onemogočeno je tekoče delo tovornjakom snage ob odvažanju smeti, strojno pometanje cest in zimsko pluženje.

Na južni strani novega naselja imata svoje garaže, delavnice in skladišča SGP Grosuplje in Komunalno podjetje Vič. Namesto da bi se promet s temi tovornjaki razdelil po Gerbičevi ulici na vzhod in zahod, kar bi obema podjetjema gotovo ustrezalo, je sedaj ves promet usmerjen na zahod ob novih blokih in nato na Jamovo cesto ali na novo semaforsko križišče. Ker se v smeri proti Malemu grabnu gradi novo naselje, bodo težki tovornjaki še več let dovažali gradbeni material po edini cesti, ki pelje od semaforskega križišča s Tržaško cesto.

Promet v industrijski coni nikakor ni tako velik, da bi bilo zaradi tega potrebno prekiniti Gerbičevo cesto in tako odriniti na stran vse, ki bi jim ta povezava pomenila optimalno rešitev. S to prekinitvijo je prizadet tudi promet industrijske cone same.

Pot do najbližje trgovine na Gerbičevi ulici je pretrgana. Prizadete so gospodinje, šolarji in starši, ki vozijo otroke v vrtce, ki so v Trnovem in Koleziji. Precejšen del občanov je usmerjen na Kolezijo, Murgle in naprej po Opekarski cesti na Dolenjsko. Lahko si tudi predstavljate težave in jezo dostavljavcev, poštarjev, šoferjev, reševalcev in taksijev, ki bodo npr. le približno vedeli za naselje na koncu Gerbičeve, ko se bodo pripeljali do približno 200 m širokega neprevoznega pasu, ki jih bo ločil od iskanega naselja.

Da je problem res pereč, kaže in bo vsem oviram navkljub kazala vožnja tovornih in osebnih vozil preko blatnega travnika okoli delavnice, ki je bistro postavljena na traso Gerbičeve ulice. Tudi pločnik, ki je v pravem kotu speljan okoli nesrečne delavnice, je vse prej kot primerna rešitev.

Sedaj, ko še niso končana dela na zaključku Gerbičeve ulice oziroma na dvorišču TOVILA, je še čas, da se ta nepremišljenost odpravi.

Dipl. inž. Janez Logar

Športne vesti

Konec minulega meseca so se spet pričela jesenska tekmovanja v košarki, nogometu in rokometu. Medtem ko so košarkarji Trnovega odigrali že več kot polovico tekem drugega dela v I. A republiški ligi, so nogometaši Mercatorja (II. ZNL) in rokometaši Mokerca (ljubljanska cona) komaj startali. Poleg tega nikakor ne smemo prezreti letošnjega državnega prvenstva v plavanju, ki je bilo na kopališču Kolezija. Plavalci in plavalke PK Ljubljana so dosegli nekaj zelo dobrih rezultatov, zato bomo nekoliko več pozornosti posvetili tudi njim.

Najprej se zaustavimo pri KOŠARKI. Po dokaj uspešnem prvem delu v I. A republiški košarkarski ligi so igralci Trnovega nadaljevali precej slabše. Njihovi nasprotniki so bili tudi mnogo močnejši, ne smemo pa pozabiti, da je moštvo pomlajeno in da je nekaj najboljših košarkarjev odšlo v JLA. Trnovčane je spremljala tudi smola, saj zaradi poškodb skoraj ves čas nista nastopala Rojc in Koren. Kot kaže, so igralci trenerja Mihe Lokarja za to sezono svoje opravili. Do konca prvenstva lahko pričakujejo le še dve točki proti Jeseničanom (igrajo pa še z Mariborom doma ter Lesonitom, Branikom in Novoteksom v gosteh), kar pa bi pomenilo osvojitev 20 točk in solidna uvrstitev v sredino prvenstvene lestvice. Poglejmo še rezultate dosedaj odigranih tekem drugega dela prvenstva:

Marles : Trnovo 77:72, Trnovo : Vrhnika 77:88, Litija : Trnovo 81:87, Trnovo : Triglav 68:100 in zaostala tekma 20. kola: Trnovo : Radenska 72:71.

NOGOMETAŠI Mercatorja so dokaj uspešno startali v novoformirani enotni drugi zvezni ligi. Po štirih odigranih kolih so „beli" z Viča doživeli samo en poraz in to v Bugojnu proti domači Iskri (0:1). Prvi dve srečanji, s Famosom doma in Leotarjem v gosteh sta se končali brez odločitve (0:0), zmago pa so Vičani zabeležili v tretjem kolu, ko so na domačem igrišču premagali (2:1) zelo dobro moštvo Novega Sada. Moštvo Mercatorja je trenutno n 9. mestu prvenstvene lestvice s štirimi osvojenimi točkami.

Nogometaši Mercatorja so v petem kolu II. zvezne nogometne lige premagali moštvo Igmana iz Konjic z rezultatom 1:0. Strelec zmagovitega gola je bil srednji napadalec domačinov Rudi Zavrl z enajstmetrovke.

Kot kaže, se bodo ROKOMETAŠI Mokerca v letošnjem prvenstvu v ljubljanski rokometni coni borili za najvišje mesto. To so pokazale uvodne tekme, saj so najprej naredili veliko presenečenje v Brežicah, kjer so premagali lanskoletnega člana Slovenske rokometne lige, moštvo Brežic z rezultatom 17:16. Svojo dobro formo pa so potrdili tudi v drugem in tretjem kolu. Premagali so solidno moštvo Krškega z 19:14, nato pa še Alples s 15:14, osvojili maksimalno število točk in trenutno zavzemajo prvo mesto na prvenstveni lestvici.

Od 22. do 24. avgusta je bilo na kopališču Kolezija državno prvenstvo v PLAVANJU. Nastopili so najboljši plavalci in plavalke iz 13 jugoslovanskih ekip, med njimi tudi PK Ljubljana, PK Triglav iz Kranja in PK Ilirija. V skupnem seštevku točk je zmagala zagrebška Mladost s 47843 osvojenimi točkami, druga pa je bila Ljubljana z 29318 točkami.

Med posamezniki so plavalci in plavalke PK Ljubljana dosegli nekaj zelo dobrih rezultatov. Med moškimi velja pohvaliti Kostanjška, pri ženskah pa je bila najboljša Markovičeva.

NIKO ŠOŠTARIČ

Novice iz kajakaških vrst

21. in 22. julija je bilo v Bihaću prvenstvo Jugoslavije v kajak slalomu na divjih vodah. Tekmovalci kanu kluba LBD so kar v štirih kategorijah osvojili naslove državnih prvakov. Prelovšek Damijan je zmagal med članskimi enosedežnimi kanuji, Mally Aleš in Svetek Jošt sta zmagala med dvosedežnimi kanuji, Kurnik Zdenka pa je bila najboljša med kajakašicami. V mladinski konkurenci sta še Masle Srečo in Erjavec Miro dopolnila bero naslovov s svojim prvim mestom.

Mlada slovenska kajakaška reprezentanca se je od 23. do 28. julija skupno pripravljala na brzicah Save pri Hrastniku. Priprave je vodil eden od trenerjev Kajak kanu kluba Ljubljana Jože Gerkman. Program priprav je obsegal skoraj izključno tehniko slaloma na divjih vodah. Del treningov so mladi kajakaši imeli tudi v termalnem bazenu v Izlakah, kjer so poleg plavanja tudi vadili posebno obliko pobiranja v čolnu, ko se tekmovalec, ki se prevrne, zopet postavi v prvotni položaj. Med desetimi udeleženci teh priprav so bili tudi člani kajak kanu kluba LBD; kajakaš Pavel Kalan in kanuista Masle Srečo in Erjavec Miro.

Na dveh velikih mednarodnih ICF tekmovanjih v Skopju in na umetni olimpijski stezi v Augsburgu v ZRN so v okviru mlade jugoslovanske reprezentance sodelovali tudi člani Kajak kanu kluba LBD Pavel Kalan, Zdenka Kurnik, Masle Srečo in Erjavec Miro.

V Skopju je bil Kalan med 40 tekmovalci štirinajsti, v Augsburgu pa 35. med 48 tekmovalci. Masle in Erjavec sta v Skopju osvojila peto mesto med dvanajstimi posadkami, na kajakaški slalom stezi v Augsburgu pa sta pristala na enajstem mestu med štirinajstimi čolni.

Kurnikova je tekmovala le v Skopju, kjer je bila med štirinajstimi tekmovalkami na osmem mestu.

Na obeh tekmovanjih so sodelovale močne ekipe skoraj vseh dežel, ki v kajak kanuju na divjih vodah kaj pomenijo.

J. G.

Takole za rekreacijo balinajo upokojenci iz Rakovnika

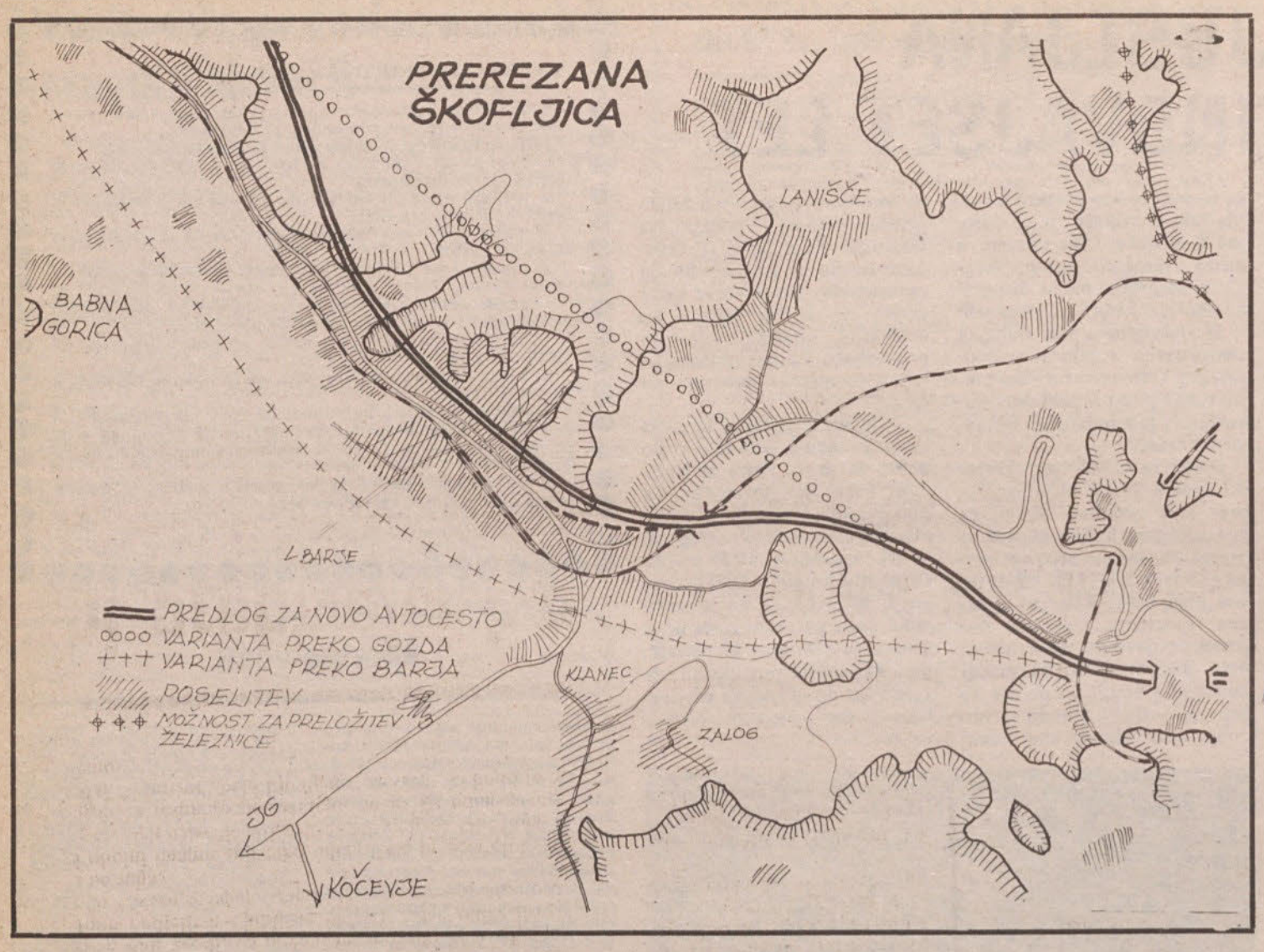

V etnografskem muzeju je odprta razstava o pletartvu na Slovenskem. Razstavo je pripravila višja kustosinja Ljudmila Brasova (domačinka iz Črne vasi). Zanimiva razstava nam prikazuje, kako je bilo včasih pletarstvo pomembna dejavnost, ki je omogočala zaslužek številnim pletarjem in vrbogojcem.

Tudi na Ljubljanskem barju je bilo med obema vojnama vrbogojstvo pomembna gospodarska panoga. Mnogo nam še danes pove o tem nekdanji oskrbnik Koslerjevega veleposestva Josip Jurečič v Lipah, ki pravi, da so na leto prodali tudi do 100 ton šibja, predvsem v znana pletarska središča; Dolsko, Ribnica in drugam, in celo v inozemstvo. Tudi v Notranjih Goricah so se množično ukvarjali z vrborejo že od začetka tega stoletja dalje in so 1935. leta dobili celo zlato kolajno na razstavi v Solunu za najboljše gojene vrbe v Evropi.

Prof. MEZE

Prerezana Škofljica

Pred 15 leti smo zgradili pol avto cesto Ljubliana–Zagreb. Te ceste si tedaj nismo upali potegniti bliže mestu, ker resnično tedaj še nismo imeli podrobneje razčiščene mestne cestne mreže in ker ni bilo za odsek do mesta, to je za ca 8 km ceste, dovolj denarja.

Tako imamo sedaj na Škofljici na ožini med pritokom Škofljičico in hribom železnico, staro državno cesto proti Novemu mestu in Kočevju ter še začasni ali trajni priključek na pol avtocesto Ljubljana–Zagreb.

Iz ročne skice se povsem jasno razvidi, kako zelo razsekano je že sedaj skupno naselje Škofljica, ki že pri sedanjih prostorskih pogojih nima nikakega večjega izgleda za nadaljni razvoj.

Ljubljanski urbanistični zavod je že sedaj razdelil celoto Škofljice na 8 ločeno obravnavanih zaselkov, z dokaj omejeno površino in zelo drago komunalno opremo. Poleg teh odobrenih površin za gradnjo izključno enostanovanjskih hiš pa rastejo širom po Škofljici še dodatni povsem novi in na črno grajeni zaselki in hiše.

Sedaj veljavna urbanistična dokumentacija Ljubljane, imenovana GUP (generalni urbanistični program), ima predviden poseben rezervat za podaljšek avto ceste od Škofljice do Ljubljane ali za razširitev sedanje Dolenjske ceste med železnico in cesto. Mi moramo računati s tem, da je sedaj rezervat vsa površina zemljišča med dolenjsko železnico in Dolenjsko cesto vse od Rudnika do Škofljice.

Zaradi velike nediscipline pa smo v zadnjih osmih letih med železnico in cesto zgradili veliko novih objektov na črno, tako da so se začeli projektanti umikati iz tega rezervata ne samo golovško gričevje vse od Rudnika (Debeli hrib) do Škofljice.

V tem razdobju pa so zakonito in na črno pozidali prebivalci tudi obrobni pas golovškega gričevja vse od Debelega hriba na Rudniku do šmarskih klancev.

Posebno bogato in zakonito je sedaj pozidana tako imenovana Perčeva dolina na Škofljici, ki ima sicer ob zelo dragi komunalni opremi pogoje za normalni razvoj in življenje. Enako se polnijo tudi ostali zaselki, tako da bo imela Škofljica po računih cca 3 – 4.000 ljudi.

Sedaj razgrnjena prometna študija pa prinaša za celotno območje od Rudnika do Šmarja v varianti povsem novo traso cele avtoceste, ki je položena na obrobno Golovško gričevje preko vseh malih in velikih dolin in dolinic tja do sedanje pol avtoceste pod Šmarskim klancem.

Povsem razumljivo je, da je zavladal med prizadetimi prebivalci velik preplah, kako bo z njihovimi hišami in možnostjo prebivanja tik ali pod tako položeno cesto.

Ker kaže, da so se projektanti povsem razumljivo umaknili iz Podlipoglava pod Orle v novo traso mimo ter preko Lavrice in Škofljice, potem bi bilo za Škofljico bolje, če se umaknejo s traso nekoliko bolj v hrib ali pa da gredo po močvirju preko Barja, saj bo to verjetno čez 10 do 20 let, ko jo bomo gradili, gotovo že lažje in tehnično bolj dognana gradnja. V tem razdobju bomo že tudi rešili vprašanje, če bomo dolenjsko železnico umaknili v traso Lanišče, Sostro, Zalog ter sedanjo železnico popravili za cestne potrebe. Problemi so nakazani, sledijo naj odločitve.

S. C.

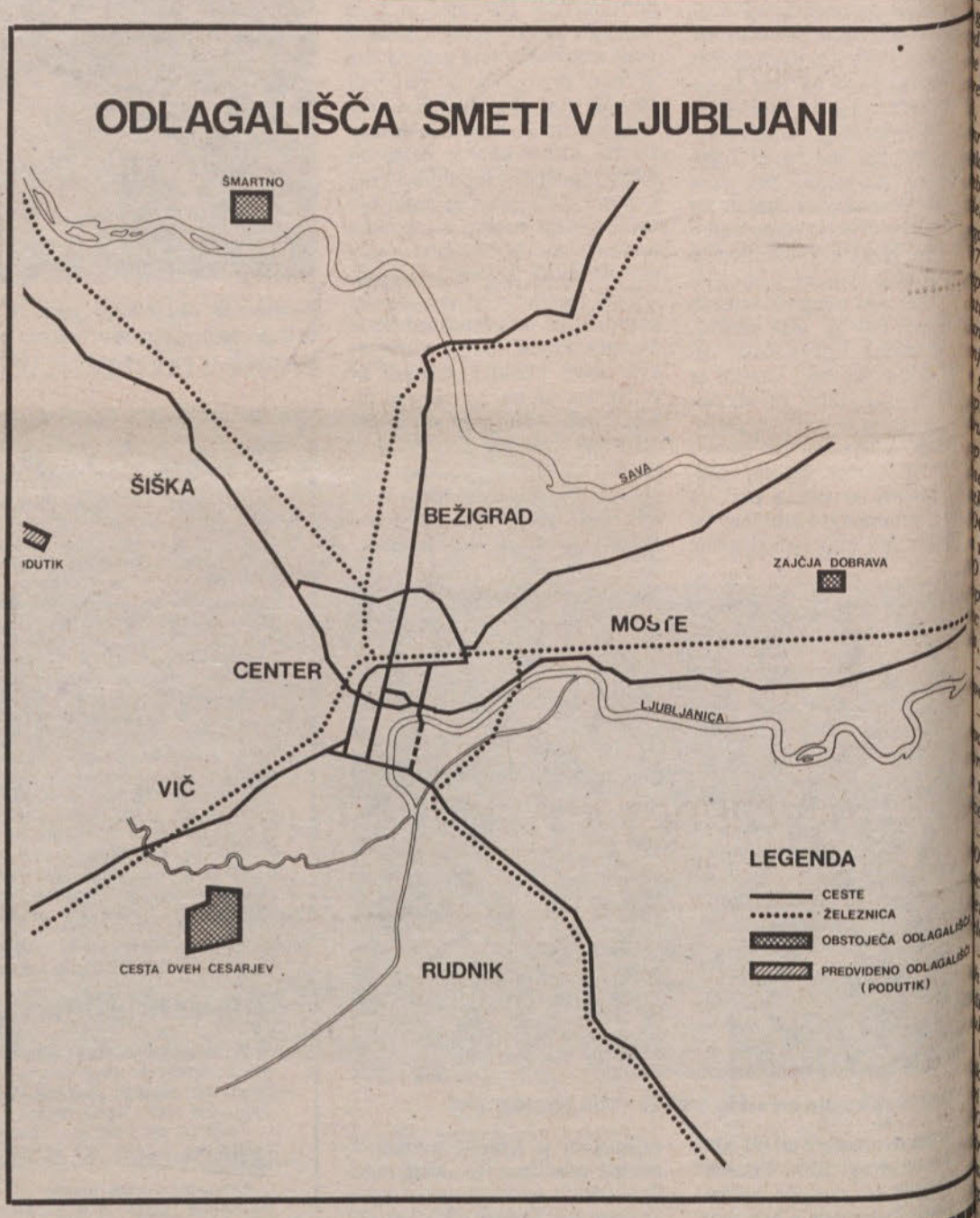

JOJ, KAM BI DEL?

V okviru akcije za čisto Ljubljano, ki poteka tudi letos, je tudi preprečevanje odlaganja smeti enostavno tam, kjer se komu zljubi. Tako je takih črnih smetišč, ki kvarijo ne le videz mesta, temveč tudi tiste borne zelene površine v mestu, oziroma neposredni okolici, vse več. Občani se največkrat izgovarjajo, da pač komunalno podjetje ne pobere vseh smeti, posebej pa ne večjih odpadkov in da jih morajo pač nekam vreči. Ker ne vedo, kam, jih pač odlože vsepovsod. To so največkrat izgovori, včasih pa se tudi zgodi, da občani res ne vedo kam odpeljati smeti. Zato smo sklenili v dogovoru s Komunalnim podjetjem Ljubljana objaviti skico odlagališč odpadkov oziroma smetišč. Na teh smetiščih lahko občani odlagajo smeti in vse ostale odpadke brezplačno! Za gospodarske organizacije pa to seveda ne velja.

V naši občini imamo eno tako odlagališče in sicer ob Cesti dveh cesarjev, pod Malim Grabnom. To je pravzaprav tudi največje odlagališče v Ljubljani. Občanom priporočamo in jih seveda prosimo, da se tega odlagališča resnično poslužujejo, ne pa da odlagajo odpadke kjerkoli drugod, kot to nekateri počno sedaj. V imenu „bele Ljubljane" se vsem, ki bodo to upoštevali in s tem izkazali svojo kulturo, zahvaljujemo.

M. D.

Črni prebivalci barak žive na tuj račun

Črne gradnje so v viški občini posebna težava. Krepka nadloga niso le za občinske organe oziroma urbaniste, temveč večkrat tudi za sosede teh črnih gradenj in naselij. Če se že običajne težave ob takih naseljih povečajo še s h kriminalu nagnjenimi prebivalci, so seveda taka naselja nadloga še za milico. Viška milica zato takih primerov nič kaj rada ne vidi, posebej še zato, ker miličniki vedno pravočasno opozarjajo na zadeve in neprijetnosti, ki bodo lahko nastale, pa jih ob preventivi in na začetku nihče noče poslušati. Ko je prepozno pa so seveda uslužbenci v modrih uniformah še kako dobri, da rešujejo težave. V zadnjem času povzroča težave miličnikom posebej (odkar ni več Harlema) naselje ob Cesti v Gorice. O napadu na miličnike in tatvinah v tem naselju smo že poročali lani, vendar od tedaj ni nihče učinkovito posegel v zadevo, temveč so spet vse preložili na breme milice.

Na oni strani Čurnovca ob že imenovani Cesti v Gorice so se pojavile črne gradnje. Kar celo naselje barak, ki so včasih tudi že malce zidane ali pa sploh delno zidane. Tja so se preselili tudi nekateri prebivalci zloglasnega Harlema, ki so ga podrli lani. Ušli so pred rušenjem iz končno že obsojenega naselja in začeli graditi na novo, torej nekak novi Harlem. Sedaj je sicer to naselje še vedno manjše kot je bil Harlem, vendar je resna nevarnost, da se razraste podobno kot Harlem. Posledice so znane in si jih verjetno nihče na občini več ne želi. Zato je nujno treba ukrepati. Gradnje je treba enostavno porušiti, sicer bo imela občina še grde težave. Tega bi se končno morali na občini zavedati, če pa se ne, naj jih spomnimo, koliko deset milijonov je morala občina odšteti za rušenje Harlema oziroma izgradnjo barake, v katero so preselili prebivalce barakarskega naselja. Zato bi bilo treba naselje čim prej porušiti, zaposlenim delavcem pa poiskati primerna bivališča. Naselje je popolnoma brez kakršnekoli opreme, da o komunalnih napravah sploh ne govorimo. Naselje je tudi umazano in lahko postane pravcato leglo okužbe v primeru kakšne epidemije, kakršna straši pri naših sosedih Italijanih. In kaj če se zaredi še pri nas? V urejenih naseljih se zagotovo ne bo, v takem barakarskem naselju pa so za to podani vsi pogoji. Zato je treba naselje čimprej porušiti, dokler res ne postane vir okužbe in dokler se še bolj ne razraste kot se je že.

Prebivalci tega naselja so delno Cigani, delno Srbi iz okolice Negotina, delno iz okolice Zaječara in še drugi, ki so se priklatili v to zatočišče. Na tistem mestu je bila prej kmetija in do tedaj ni prišel nihče blizu. Družina na kmetiji je z ločitvijo razpadla. Žena se je z otrokom odselila, mož pa je ostal na kmetiji vendar ni dolgo vzdržal in je nekaj dal v najem ali prodal kdo ve komu. Skratka začel se je nered. Prebivalci, ki so dobili zemljo v najem ali pa so jo morda kupili, so jo nato dajali naprej v najem ali užitek, verjetno pa so jo tudi preprodali. Vse te transakcije so postale prava nadloga za daljno okolico, saj bližnje na srečo ni. Prebivalci se prihajajo tožarit na postajo milice in miličniki imajo kup težav z njimi. Prebivalci se večkrat tepejo in spet mora posredovati milica.

Posebne težave pa imajo s temi prebivalci okoliški kmetje. Njih pridelki niso varni pred temi „kobilicami". Praktično se veliko teh prebivalcev prehranjuje na poljih okoliških kmetov. Danes vzamejo malo tu in tam, jutri spet drugje itn. Kmetje ne uspejo nadzirati dnevno, kaj jim zmanjka in sploh je skoraj nemogoče ugotoviti, popolnoma nemogoče pa dokazati kdo je kradel. Kdo je žrtev te nadloge? Jasno, okoliški kmetje, ki si težko pridelajo svoje pridelke. Zato bi bilo treba to urediti in naselje podreti in s tem onemogočiti to naselje kot leglo kriminala, pa čeprav sedaj le manjšega: torej tatvin, pretepov in sličnega. Spomnimo se le ne lanski primer, ko je skušal kmet dokazati s pomočjo miličnikov, da sta dva prebivalca tega naselja (zakonski par) kradla kmetu pridelke. Tedaj sta oba tatova planila na miličnike in jih tudi poškodovala. Kmetje se zato tudi boje teh nasilnežev in večkrat raje potrpijo kot pa da bi se izpostavljali nevarnostim in tako zastonj prehranjujejo mnoge delomrzneže. Poleg tega da ti prebivalci kradejo poljske pridelke, pa sekajo tudi gozd. Kar jim pride pod roke, je dobro. Cigavo je kaj, se sploh ne zanimajo, njihovo pa itak ni, saj nimajo nič. Družba ima tem veliko škodo, pa tudi zasebniki, ki niso nikakršni milijarderji, da morali vzdrževati in podpirati te nadloge. Edini, ki skušajo pomagati prebivalcem so miličniki, ki pa tudi ne morejo problema rešiti, temveč lahko le opozarjajo nanj. Skrajni čas je, da občina odločno poseže v to naselje in ga razruši.

Prebivalci pa ne kradejo le v neposredni bližini, temveč se odpravijo na svoje tatinske pohode tudi dalj, v vasi. Prebivalci imajo tudi svoje kokoši in zajce, ki jih hranijo z nakradenim živežem in pridelki, saj sami nimajo nič.

Lep vir tatinskega profita so tudi polja Agrokombinata Barje oziroma novem TOZD Kmetijstvo in živinoreja Ljubljanskih mlekarn. Tu so pred leti menili, da se jim čuvaj sploh ne splača za varovanje tistih nekaj pridelkov, ki jih pokradejo. V zadnjih letih pa so uvideli, kakšna škoda nastaja. Tako se redno prosijo za pomoč postajo milice, saj jih tatovi precej oškodujejo. Agrokombinat ima prav tam precejšnje nasade koruze. Ko jih strojno obirajo se zgodi, da pade storž preč in v začetku so pobirali le-te, sedaj pa hodijo tatovi tudi nad kopice oziroma skladišča, kjer je ta koruza zložena pripravljena za odvoz. Nabirajo cele vozove in sploh ogromne količine. Ne tem poslu pa ne sodelujejo le prebivalci tega črnega naselja, temveč tudi nekateri drugi prebivalci iz okoliških vasi ali pa tudi od drugod. To se ponavlja iz leta v leto in podjetje ima ob letu s tem precejšnjo izgubo.

Rešitev vsaj v veliki meri vseh teh nadlog je v rušenju naselja in odselitvi nadležnih prebivalcev. Ob rušenju pa bi bilo treba seveda poskrbeti za družine, kjer so starši zaposleni oziroma sploh zaposlene, medtem ko naj pri delomrzneži, tatovi in postopači gredo kamor hočejo. Za njih res ni potrebno ne skrbeti, ne z njimi sočustvovati. Na potezi je torej občina Vič-Rudnik!

MILOVAN DIMITRIJ